

Suvi Kääriäinen

MIELENTERVEYSKUNTOUTUJEN PÄIVÄTOIMINTOJEN
LAATU KAAKKOIS-SUOMEN SOSIAALIPSYKIATRISISSA
YHDISTYKSESSÄ

Satakunnan ammattikorkeakoulu

2011

Sosiaali- ja terveysalan Porin yksikkö
Sosiaalialan koulutusohjelma
Erityiskasvatus ja vammaisryhmien ohjaus

TIIVISTELMÄ

Mielenterveyskuntoutujien päivätoimintojen laatu Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrisessa yhdistyksessä KAKSPY ry:ssä

Kääriäinen Suvi

Satakunnan ammattikorkeakoulu

Sosiaalialan koulutusohjelma

Erityiskasvatus ja vammaisryhmien ohjaus

Kesäkuu 2011

Ohjaaja: Lehtori Matti Virtalaine

Sivumäärä: 45

Asiasanat: laatu, laatu prosessi, asiakastyytyväisyys

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrisen yhdistyksen päivätoimintojen laatua. Kyseisessä yhdistyksessä on panostettu viime vuosina laatuöskentelyyn ja tämä opinnäytetyö kuuluu osana yhdistyksen laatuöskentelyprosessiin.

Opinnäytetyössä käytettiin kvalitatiivista tutkimusmenetelmää suorittaen asiakastyytyväisyyskysely Mahdollisuksien talon päivätoimintayksikköön sekä haastatteleamalla Haminan ja Karhulan klubitalon jäseniä ja henkilökuntaa. Haastatteluisa nousseiden teemojen avulla Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrisessa yhdistyksessä laadittiin kyselylomake, jota voidaan myöhemmin hyödyntää sen klubitaloilla laadun määrittelyyn.

Mahdollisuksien talon toiminnan laatuun oltiin pääosin tyytyväisiä. Vastauksista suurin osa oli positiivisia. Vastauksissa ilmeni kuitenkin myös kehitettävää ja Mahdollisuksien talon henkilökunta otti kehitysehdotukset heti huomioon ja tavoitteena on edelleen kehittää toimintaa. Klubitalojen haastatteluissa kävi ilmi, että näillä kahdella eri klubitalolla on erilaista toimintaa keskenään. Karhulassa toimitaan enemmän amerikkalaisen Fountain House -mallin mukaisesti kuin Haminassa. Talot voisivat enemmän tehdä yhteistyötä keskenään ja hyötyä toistensa vahvuuksista. Kummallekin toimintamuodolle on tilauksensa ja asiakkaat kokevat toiminnan tärkeäksi.

ABSTRACT

The quality of mental health rehabilitators daytime activity in South-East Finland's social organization KAKSPY

Kääriäinen Suvi

Satakunta University of Applied Sciences

Bachelor of Social Services

June 2011

Supervisor: Matti Virtalaine

Amount of pages: 45

Keywords: Quality, Quality control, customer satisfaction

The purpose of this study is to examine the quality of South-East Finland Social psychiatric association's daytime activity. KAKSPY association has invested in the quality work during recent years. This thesis is part of the association's quality work.

The study used a qualitative research method of carrying out customer satisfaction survey. Survey was made by interviewing Mahdollisuuksien talo's daytime unit and Hamina and Karhula clubhouse members and staff. Themes that rose from the interview were used to draw up a questionnaire for the South-East Finland Social Psychiatric Association. This questionnaire can be used later to define quality in the clubhouses.

The Customers were mostly satisfied with the quality of the Mahdollisuuksien talo. The majority of responses were positive. In turn also opportunities for improvement were found, and house staff took interest in developing the proposals immediately and promised to continue to develop houses activities. Clubhouse interviews revealed that these two clubhouses have a range of different activities with each other. Activities of Karhula clubhouse is more like American Fountain House model than the activities of Hamina clubhouse. Houses could be communicating more with each other and benefit from each other's strengths. Both activity models have their place and customers perceive the activities as important.

Sisällysluettelo

1 JOHDANTO	7
2 MIELENTERVEYSPALVELUJEN LAATU SUOMESSA	8
2.1 Laadun käsite	8
2.2 Kuntatalouden tuomat haasteet mielenterveystyölle.....	9
2.2.1 Kilpailutus ja laatu	10
2.3 Mielenterveystyö.....	12
2.4 Mielenterveystyön painopisteet	13
2.5 Mielenterveystyön tavoitteet.....	15
2.6 Mielenterveystyön laatusuositukset	16
3 LAATUTYÖ KAAKKOIS-SUOMEN SOSIAALIPSYKIATRISISSA YHDISTYKSESSÄ	18
3.1 Yhdistyksen toiminta	18
3.2 Laatujärjestelmä.....	19
4 KAAKKOIS-SUOMEN SOSIAALIPSYKIATRISEN YHDISTYKSEN PÄIVÄTOIMINNOT JA NIIDEN LAATU	21
4.1 Klubitalot	21
4.2 Mahdollisuuksien talot.....	22
4.3 Laatutyöskentely päivätoimintojen osalta.....	24
5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN	25
5.1 Opinnäytetyön lähtökohdat	25
5.2 Opinnäytetyön eteneminen.....	26
5.3 Kohteiden valinta	27
5.4 Aineistonkeruun metodiset perustelut.....	28
6 TUTKIMUSAINEISTON TULOKSET JA ANALYSOINTI	29
6.1 Klubitalot	29
6.2 Mahdollisuuksien talo	32
6.2.1 Yleinen.....	33
6.2.2 ATK-toiminta.....	36
6.2.3 Vertaistuki.....	36
6.2.4 Ryhmät.....	37
6.2.5 Kahvilatoiminta	38
7 OPINNÄYTETYÖN ANTI JA LUOTETTAVUUS	39
7.1 Klubitalot	39
7.2 Mahdollisuuksien talo	39
7.3 Käytetyn tutkimusmenetelmän ja luotettavuuden tarkastelu	41

7.4 Päivätoimintojen edelleen kehittäminen Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrisessa yhdistyksessä.....	41
7.5 Kyselyjen luotettavuus	42
8 POHDINTA	43
LÄHTEET	45
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Mielenterveystyön laatuun on kiinnitetty nykyään enemmän huomiota kuin aikaisemmin. Mielenterveystyö nähdään nykyään tärkeänä, joten kehitystä on tapahtunut paljon parempaan suuntaan. Enää ei mielenterveyspotilasta suljeta laitoksiin ilman perusteltua syytä. Myöskään laitokseen joutuminen ei tarkoita enää sitä, että sinne joutuisi jäämään koko loppuelämäksi.

Mielenterveyskuntoutujille on nykyään olemassa paljon erilaisia mahdollisuuksia kuntoutumiseen. Laitoksien lisäksi on olemassa erilaisia avohoitoon keskittyviä yksiköitä. Kunta ei enää automaattisesti ole palvelujen tuottaja vaan niitä voivat tuottaa yksityiset yritykset tai kolmas sektori kuten yhdistykset. Kunnalle jää tässä tapauksessa tehtäväksi ostaa näitä palveluita ja valvoa niiden toimintaa. Palveluita kilpailutetaan säännöllisin väliajoin ja tässä tapauksessa jo olevat palvelun tuottajat joutuvat miettimään hinta/laatusuhdettaan, jotta pysyvät mukana kunnan ostopalvelun piirissä. Laadun tarkkailu kuuluu olennaisena osana yksityisten ja kolmannen sektorin järjestämien palveluiden toimintaan.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää mielenterveyskuntoutujien päivätoimintojen laatua Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrisessa yhdistyksessä. Se on lähtenyt Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrisen yhdistyksen tarpeista. Yhdistys on viime vuosina panostanut laatutyöskentelyyn ja tämä opinnäytetyö osaltaan auttaa yhdistystä laatutyöskentelyssä päivätoimintojen osalta.

Klubitalojen haastatteluissa kävi ilmi, että vertaistuki, mielekäs tekeminen, klubilta ulospäin suuntautuneisuus ovat tärkeitä kuntoutumisen tavoitteita hyödyttäviä tekijöitä. Esteitä kuntoutumisen tavoitteiden toteutumiselle voivat olla haastateltujen mielestä se, jos käy harvoin klubitalolla. Myös porukan ollessa tiivis, voi harvoin käyvä tai uusi jäsen kokea ulkopuolisuuden tunnetta ja tämä voi muodostua esteeksi kuntoutumiselle.

2 MIELENTERVEYSPALVELUJEN LAATU SUOMESSA

2.1 Laadun käsite

Ennen kuin voidaan pureutua mielenterveystyön laatuun, täytyy selvittää mitä laatu sanana tarkoittaa. Silén (2001) painottaa, että laadun käsite on muuttunut tuotteen virheettömyydestä kokonaisvaltaiseksi liikkeenjohdon käsitteeksi, jonka mukaan laatu tarkoittaa nykyään yhä useammin yrityksen laaja-alaista kehittämistä ja johtamista, minkä tavoitteena on asiakkaiden tyytyväisyys, kannattava liike-toiminta ja pitkällä aikavälillä myös kilpailukyvyyn säilyttäminen ja kasvattaminen. Samalla laatu on käsitteenä muuttunut tarkoittamaan kaikkea yrityksen toimintaa tuotteen laadusta toimintaprosessien ja asiakasyhteyksien kehittämiseen asti. Laatu määritellään yleisesti kyvyksi täyttää asiakkaan tarpeet ja vaatimukset. (Silén T. (2001, 15)

Grönroosin (1998) mielestä laadun on perustuttava asiakkaiden toiveisiin ja tarpeisiin. Asiakkaiden tulisi saada osallistua aktiivisesti tuotanto- ja toimitusprosessiin, koska näissä tapahtuva vuorovaikutus on osa kokonaislaatua. Jokainen vaikuttaa Grönroosin mielestä asiakkaan kokemaan laatuun ja organisaation on hoidettava laadunvarmistus. (Grönroos 1998, 111). Silén (2001) painottaa, että hyvin johdetussa yrityksessä laatu ei ole erillinen käsite tai toiminto, vaan johto ottaa huomioon laadun systemaattisesti kaikessa toiminnassaan. (Silén T. 2001,17) Silénin mielestä kaikkien tulisi osallistua laadun ylläpitämiseen ja kehittämiseen omassa yksikössään. Jatkuva kehittäminen muodostuu kaikkien velvollisuudeksi ja sitä varten pitäisi organisoida laaturyhmiä, kuten laatupiirejä ja -tiimejä. Organisaation laatuun liittyvät tavoitteet tulisi kulkea ylhäältä alas tavoitejohtamisen muodossa. Kommunikaatio alhaalta ylös tulisi tapahtua aloitetoiminnan ja laatu-tiimien kautta. Ylimmän johdon tulisi analysoida yrityksen laatutoiminnot kausittaisesti. (Silén T. 2001,45)

Käsitteet laatu ja luotettavuus ovat toisilleen läheisiä, jotka usein sekoitetaan keskenään. Laatu tarkoittaa yrityksen kykyä täyttää asiakkaansa tarpeet. Luotettavuus on taas ominaisuus, jonka avulla tarpeet pystytään täyttämään jatkuvasti ja pitkä-

aikaisesti tuotteiden ja toiminnan kautta. Laatu on täten osa asiakkaan ja tuotteen välistä suhdetta, sillä asiakas ostaa ennen kaikkea tyydytystä ja ratkaisua omille tarpeilleen. (Silén T. 2001, 16).

2.2 Kuntatalouden tuomat haasteet mielenterveystyölle

Kuntien keskeisimmät haasteet ovat liittyneet muuttuvassa toimintaympäristössä kunnallisten hyvinvointipalvelujen määrän ja saatavuuden turvaamiseen. Kunnat ovat viime vuosiin asti kyenneet vastaamaan kuntalaisille tuotettavasta hyvinvointipalvelujen saatavuudesta ja niiden laatutasosta. Eri maan osissa kehitys on tosin kulkenut varsin eri reittejä. (Lundström I. (toim.) 2003, 5)

Vaikka 1990-luvun puolivälistä alkaen kuntatalous on kehittynyt kokonaisuutta ajatellen varsin myönteisesti, ovat valtionosuuksien reaalinen lasku, yhteisöverotuoton vaihtelut sekä muuttoliikkeen aiheuttamat paineet kuntien tuloveropohjassa osaltaan lisänneet kuntien kykyyn vastata hyvinvointipalvelujen järjestämisestä. (Lundström I. 2003-, 5)

Kunnallisten palvelujen kustannustehokkuutta on vuosien saatossa parannettu muun muassa karsimalla toimintojen päällekkäisyyttä, vähentämällä hallinnon moniportaisuutta, tehostamalla toimintoja ja ottamalla käyttöön uusia toimintamalleja. Palvelutuotannon ulkoistamista on myös tapahtunut lähinnä yritysten ja järjestöjen hoidettaviksi. Kaikkien kuntien kohdalla tämä keino ei ole mahdollinen. Ulkoistamisen edut voidaan saavuttaa vasta silloin kun kunnassa vallitsee markkinatilanne. Tämä tarkoittaa sitä, että markkinoilla on useampia palveluntuottajia joiden palveluja on mahdollista kilpailuttaa. (Lundström I. 2003, 5-6)

Seutukunnallisten yhteistyömahdollisuuksien laajamuotoisempi hyödyntäminen on viimeaikoina nähty yhtenä kunnallisen palvelutuotannon kustannustehokkuuden lisäämismahdollisuutena. Hyvinvointiyhteiskunnan paradigman pysyvämpänä muutoksena voidaan pitää sitä, että kunnat yhä enemmän oman tuotantonsa sijasta tai sen rinnalla hyödyntävät yksityisiä yrityksiä ja yhdistyspohjaisia palveluntarjoajia sekä juuri seudullisen yhteistyön muotoja. Nykytietämys antaa osviittaa sille, että seudullinen yhteistyö lisääntyy tulevaisuudessa. (Lundström I. 2003, 6)

Kunnilla on pääosin myönteisiä kokemuksia ostamistaan palveluista. Kaikki yli 40 000 asukkaan kunnista olivat joskus kilpailuttaneet joitakin palveluja eikä niillä ollut kilpailuttamisesta yhtään kielteistä kokemusta. Alle 40 000 asukkaan kunnat eivät kaikki olleet kilpailuttaneet mitään toimintojaan ja kilpailuttaneiden kokemukset olivat olleet harvoin kielteisiä. (Lundström I. 2003, 71)

Jotkut kunnat, joilla oli ollut myönteisiä kokemuksia ostavat lähes kaikki palvelut joko yleishyödyllisiltä yhdistyksiltä tai muilta kunnilta. Kymmenen vuoden perusteella hankinta oli edullista ja toimi hyvin. Hankinta saattoi olla yhteistä myös muiden kuntien kanssa. Palvelujen ostosta oli myönteisiä kokemuksia ja ne täydensivät kunnan sosiaali- ja terveystoimen palvelutuotantoa. Kunnat, joilla oli ollut erittäin kielteisiä kokemuksia, olivat sitä mieltä, että toiminnan kehittämistä ja kustannuksia oli erittäin vaikea ohjata. (Lundström I. 2003, 71)

2.2.1 Kilpailutus ja laatu sosiaali- ja terveysalalla

Laki julkisista hankinnoista tuli voimaan kymmenen vuotta sitten, mutta sen täytäntöönpanossa on edelleen sosiaalitoimen näkökulmasta monia avoimia kysymyksiä. (Sosiaaliturva 13/05)

Lain tavoitteena on tehostaa julkisten varojen käyttöä, edistää laadukkaiden hankintojen tekemistä sekä turvata yritysten ja muiden yhteisöjen tasapuolisia mahdollisuuksia tarjota tavaroita, palveluita ja rakennusurakointia julkisten hankintojen tarjouskilpailuissa. (<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070348>)

Tavarahankintoja on helppo kilpailuttaa, mutta kun kysymys on erityistä tukea tarvitsevien ihmisten palveluista, asia mutkistuu, sillä kunta ja palveluntuottaja eivät enää voi entiseen tapaan sitoutua yhteistyöhön samalla tavalla kuin ennen. Sosiaali- ja terveysalan yrittäjät ovat samalla viivalla muiden yrittäjien kanssa: yrittäjän on pyrittävä ennakoimaan markkinatilanne ja otettava yrittäjyyden mukanaan tuoma riski siitä, ettei palveluilla ole kysyntää. (Sosiaaliturva 13/05)

Sosiaali- ja terveysalan yritykset ja järjestöt eroavat palveluntuottajina jossain määrin toisistaan. Erona yrityksiin järjestöissä palvelu sisältää usein ammatillisen työpanoksen lisäksi vertaistukea ja lähimmäistyötä. Järjestöjen palvelutoimintaa ei

voikaan kaikilta osin tuotteistaa yhtenevästi yritysten palvelutuotannon kanssa. Haaste on järjestöille suuri, sillä järjestössä täytyy miettiä, kuinka ylläpitää vapaaehtoistoimintaa ja asiantuntijaroolia ja samanaikaisesti tuottaa sosiaali- ja terveyspalveluita ottamalla huomioon hankintalain, Raha-automaattiyhdistyksen avustustoiminnan ja verotuksen muuttuneet säännökset. Suomessa sosiaali- ja terveys-toimen palvelujen perustana ovat olleet vahva hyvinvointivaltio ja laaja kansalais-toiminta. Haasteena on ylläpitää aiemman toimintatavan vahvuudet – kump-panuus, yhteistyö ja luottamus – samalla hyödyntäen kilpailuttamisen tuomat edut. (Ahonen P. Sosiaaliturva 13/05).

Sosiaaliturva 17/03 -lehdessä Minna Tarvainen on kirjoittanut seminaarissa tullei-ta ajatuksia kilpailutuksesta. Seminaarissa käytti puheenvuoroa Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrisen yhdistyksen kuntoutumisjohtaja Markku Kärmeniemi muis-tuttamalla, että esimerkiksi mielenterveyskuntoutuja tarvitsee toipuakseen jatku-vuutta ja jatkuvuuden tuomaa turvallisuutta ja sitä kautta kilpailutus ei saisi vaa-rantaa kuntoutumisen onnistumista. Kärmeniemeä huoletti myös työntekijöiden ammattitaidon kehittäminen. Hän aprikoi jääkö ammattitaito kilpailuttamisen ja lyhyiden sopimusten seurauksena vain työntekijöiden omalle vastuulle? Työnan-tajan näkökulmasta henkilökunnan koulutus ei ole kannattavaa, koska toiminnan jatkuminen on epävarmaa. Koulutukseen laitettu sijoitus voi mennä hukkaan. In-vestointeja ovat myös palveluiden tuottajien toteuttamat uudet ideat sekä toimin-nan kehittäminen. Kärmeniemeä mietitytti, miten kehitystyö istuu kilpailutuk-seen.(Sosiaaliturva 17/03)

2.3 Mielenterveystyö

Mielenterveystyö tarkoittaa mielenterveyslain mukaan yksilön psyykkisen hyvin-voinnin, toimintakyvyn ja persoonallisen kasvun edistämistä sekä mielisairauksien ja muiden mielenterveyshäiriöiden ehkäisemistä, parantamista tai lievittämistä. (Mielenterveyslaki 14.12.1990/1116). Lait, asetukset sekä valtakunnalliset suunni-telmat ja suositukset säätelevät mielenterveystyön organisoimista ja toteutusta. Terveystuon osalta keskeisimpiä säädöksiä ovat mielenterveyslaki, mielen-

terveysasetus ja erikoissairaanhoidolaki, sosiaalihuollon osalta sosiaalihuoltolaki ja päihdehuoltolaki sekä laki potilaan asemasta ja oikeuksista ja uusi kuntoutuslainsäädäntö. (Saarelainen R., Stengård E. & Vuori-Kemilä A. 2003, 26)

Kunnan tulee huolehtia alueellaan tässä laissa tarkoitettujen mielenterveyspalvelujen järjestämisestä osana kansanterveystyötä siten kuin kansanterveyslaissa säädetään ja osana sosiaalihuoltoa siten kuin sosiaalihuoltolaissa säädetään.

Erikoissairaanhoidolaissa tarkoitetun sairaanhoitopiirin kuntainliiton tulee huolehtia erikoissairaanhoidona annettavista mielenterveyspalveluista alueellaan siten kuin sanotussa laissa ja tässä laissa säädetään.

Kunnan tämän lain nojalla järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtiosuudesta annettua lakia (733/92), jollei lailla toisin säädetä. (3.8.1992/751) (Mielenterveyslaki 14.12.1990/1116)

Kunnat ja niiden muodostamat kuntayhtymät ovat lain mukaan ensisijaisessa vastuussa tuottamaan sosiaali- ja terveyspalveluja sekä niihin kuuluvia mielenterveyspalveluja. Kunnat voivat päättää järjestävätkö palvelut itse, yhteistyössä toisten kuntien kanssa vai ostavatko palvelut niiden tuottajilta, esimerkiksi yksityisiltä tai järjestöiltä. Kunnilla on lisäksi varsin itsenäinen oikeus päättää järjestääkö muitakin kuin lakisäätteisiä peruspalveluja. Palvelut rahoitetaan kunnallisverotuloista, asiakasmaksuista ja kunnan saamasta valtiosuusrahasta. Kuntakohtaiset erot mielenterveyspalvelujen järjestämisessä ovat melkoiset juuri sen vuoksi, koska valtiovalta ei ole antanut tiukkoja määräyksiä niiden järjestämisestä kunnille. Olemassa on ainoastaan laatusuosituksia. Näillä pyritään yhtenäistämään muun muassa palvelujärjestelmän laatua eri kunnissa ja kuntayhtymissä. (Saarelainen, Stengård & Vuori-Kemilä, 32)

Sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelut ovat ensisijaisia mielenterveystyössä. Tämän takia mielenterveyspalveluista suurin osa tehdään juuri näissä peruspalveluissa. Sosiaalitoimessa mielenterveystyötä tekevät muun muassa kotipalvelu, päivähoito, vanhustenhuolto, vammaishuolto, päihdehuolto ja lastensuojelu. Terveydenhuollon rooli mielenterveystyön toteuttajana on jatkuvasti vahvistunut.

Tämä näkyy muun muassa terveyskeskuslääkäreiden vastaanotolla, äitiys- ja lastenneuvoloissa, koulu- ja opiskelijaterveydenhuollossa sekä työterveyshuollossa. Osastohoito kuuluu myös terveyskeskusten mielenterveystyöhön. (Saarelainen, Stengård & Vuori-Kemilä, 32) Mielekäs elämä -kehittämiprojektin aikana saatiin selville, että jopa kolmannes terveyskeskuskäynneistä liittyy tavalla tai toisella mielenterveyshäiriöön. (<http://www.stakes.fi/mielekas/etusivu.htm>)

Mielenterveyskeskukset eli entiset mielenterveystoimistot tarjoavat mielenterveystyön avopalveluja. Mielenterveystoimistot kuuluivat aiemmin erikoissairaanhoidon piiriin, mutta nykyään ne yhä useammin liitetään perusterveydenhuoltoon. (Saarelainen, Stengård & Vuori-Kemilä, 32)

2.4 Mielenterveystyön painopisteet

Painopiste on siirtynyt kahden viime vuosikymmenen aikana sairaalakeskeisyydestä avohoitoon. Muutoksen myötä asiakkaan asema ja omaisten rooli on muuttunut huomattavasti. Mielisairaalaapaikat ovat vähentyneet tuntuvasti: vuonna 1980 oli Suomessa noin 17 000 psykiatrista potilaspaiikkaa, vuonna 1995 noin 6 600 ja 2000-luvulle siirryttäessä on määrä pysynyt kutakuinkin samana. Tästä on ollut myös myönteisiä kokemuksia: on vältetty potilaiden pitkäaikaiseen sairaalahoitoon liittyvä laitostuminen, myös heidän yhteydet läheisiin, kotiin ja yhteiskuntaan ovat parantuneet. Painopisteen siirryttyä avohuoltoon on käynnistynyt voimakas palvelurakenteen muutos. Tästä on seurannut, että uudenlaisten, joustavimpien ja monimuotoisten, itsenäistä asumista ja kuntoutumista tukevien avopalveluiden kehittäminen on tullut välttämättömyydeksi. (Saarelainen, Stengård & Vuori-Kemilä 2003, 27 -28)

Taloudellisten resurssien niukkeneminen ja säästöpäätökset ovat valitettavasti olleet avohuollon riittävän kehittämisen esteenä ja palvelut eivät kaikilta osin ole vastanneet kysyntää. Psykososiaalinen pahoinvointi ja palvelujen tarve ovat lisääntyneet yhteiskunnassa. Päihdeongelmat ja masennus ovat yleistyneet ja masennuslääkkeiden käyttö on kasvanut. Käytännöllisesti katsoen myös avohoidon henkilöstön lisääminen on pysähtynyt vuoden 1992 tasolle. Viime vuosina on

tämän vuoksi käyty keskusteluja mielenterveyspalvelujen riittämättömyydestä. (Saarelainen, Stengård & Vuori-Kemilä 2003, 28)

Mielenterveystyön luonnetta on 1980-luvun alusta lähtien muuttanut myös perhe- ja verkostokeskeisen lähestymistavan ja työtteen korostuminen. Ennen ei pidetty tärkeänä sitä, että psyykkisesti sairastunut pitäisi yhteyttä omaisiinsa tai asuin ympäristöönsä. Perhe- ja verkostokeskeinen, avohuoltoa korostava ajattelutapa on muuttanut mielenterveysasiakkaan elämää. Asiakasta on alettu pitää perheensä ja sosiaalisen verkostonsa jäsenenä sekä yhteiskunnan kansalaisena, jonka oikeutena on asua kotiseudullaan ja omassa ympäristössään mahdollisimman normaalisti sairaudestaan ja ongelmistaan huolimatta. Lukuisat tutkimukset ja myös käytäntö ovat osoittaneet, että kuntoutumisen kannalta tärkeitä voimavaroja ovat läheiset, tukea antaviksi koetut ihmissuhteet, sosiaalinen aktiivisuus sekä arkielämän taidot. Läheisten selviytymistä kartoittaneet tutkimukset ovat osoittaneet, että myös sairastuneen perheenjäsenillä on monenlaisia ongelmia ja tarvetta tukeen ja että he tuntevat häpeää ja syyllisyyttä. Tämä tulisikin ottaa huomioon nykyisessä hoitokäytännössä. (Saarelainen, Stengård & Vuori-Kemilä 2003, 28)

Viime vuosien muutokset ovat merkinneet palvelujen kannalta uusia haasteita. Tehokasta ja joustavaa apua tarvitaan välittömästi äkillisen kriisin tai psyykkisen sairastumisen vuoksi. Apu järjestetään niin, ettei asiakas joutuisi tarpeettomasti eroon perheestään ja läheisistään. Asiakasta ja perhettä autetaan selviytymään kotona avopalvelujen avulla, joita ovat muun muassa kotisairaanhoido, kotipalvelu, mielenterveyskeskuksen kotikäynnit, lastensuojelun avotukipalvelut sekä lyhyt lääkehoito. Toisena vaihtoehtona yhdistellään asiakkaan ja hänen perheensä tarpeiden kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla lyhytaikaista sairaalahoitojaksoa ja avopalveluja. Tästä syystä johtuen mielenterveystyön keskeisimpiä kehittämisalueita ovat kriisipalvelujen saatavuuden, kattavuuden ja joustavuuden sekä käytettävissä olevien voimavarojen yhteensovittamisen parantaminen. (Saarelainen, Stengård & Vuori-Kemilä 2003, 28 -29)

2.5 Mielenterveystyön tavoitteet

Mielenterveystyön kohteena laissa mainitaan niin yksilö, perhe ja ryhmä sekä sosiaalinen ja fyysinen ympäristö. Perheet nähdään erityisesti tuen kohteena yhteiskunnassa. Laki kehottaa myös kehittämään väestön elinoloja sellaisiksi, että ne ehkäisisivät mielenterveyshäiriöiden syntyä, edistäisivät mielenterveystyötä ja tukisivat mielenterveyspalvelujen järjestämistä. Ennaltaehkäisy ja avohoidon merkitys ja ensisijaisuus korostuvat erityisesti näissä säädöksissä. (Saarelainen, Stengård & Vuori-Kemilä 2003, 26)

Tuettujen asumismuotojen sekä itsenäistä asumista tukevien palvelujen kehittämisen mielenterveys- ja päihdeasiakkaille on ollut ja on edelleen välttämätöntä. Eri- toten pitkäaikaisista mielenterveysongelmista kärsivät tarvitsevat itsenäisen elämisen tueksi monimuotoisia avopalveluja. Näitä ovat muun muassa tuetut asumispalvelut, kotisairaanhoido ja kotipalvelu sekä työ- ja viriketoiminta. Sairaalasta avohoitoon siirtyvät potilaat tarvitsevat kotiutumisvaiheessa tiivistä tukea ja monimuotoisia kuntoutumisen tukipalveluja. Ongelmia tuottaa edelleen palvelujen riittävyys ja hoidon jatkuvuuden takaaminen. Asiakkaan tulisi saada tietoa palveluista ja eri vaihtoehdoista enemmän kuin mitä nykyään hänelle annetaan. (Saarelainen, Stengård & Vuori-Kemilä, 29)

Yhdyskuntasuunnittelulla, asumisella, kasvatuksella ja koulutuksella sekä työllisyydellä on huomattava vaikutus ihmisen mielenterveyteen ja hyvinvointiin. Yhdyskuntasuunnittelu tarkoittaa sitä, että suunnitellaan muun muassa maa- ja vesialueiden käyttöä sekä palveluita kuntatasolla ihmisten lähiympäristöön.¹ Yhteistyötä tulisi vielä tiivistää ja tehdä joustavammaksi asiakkaiden, eri viranomaistahojen ja vapaaehtoissektorin kesken. (Saarelainen, Stengård & Vuori-Kemilä, 29)

Valtioneuvosto päätti toteuttaa avopalvelujen kehittämisprojektin nimeltä Mielekäs Elämä!, joka tapahtui vuosina 1998 -2002. Projektilla on ollut tavoitteena parantaa kansalaisten mahdollisuuksia elää mielekästä elämää ja selviytyä yhteiskunnassa. Erityiskohteena ovat olleet ihmiset, joilla on mielenterveysongelmia tai niiden merkittävä uhka. Projektin myötä on pyritty lisäämään mielenterveyden edistämisen painoarvoa yhteiskunnassa, parantamaan muun muassa koulutuksen

myötä viranomaistahojen yhteistyötä ja verkostotyötä sekä kehittämään mielen-
terveystyön palvelutarjontaa. Projektin alussa ministeriö kartoitti kaikki meneil-
lään olevat mielenterveyteen liittyvät toiminnot.

(<http://www.stakes.fi/mielekas/etusivu.htm>)

2.6 Mielenterveystyön laatusuositukset

Mielenterveyspalveluille on Suomessa laadittu laatusuositukset, jotka on laatinut
Sosiaali- ja terveydenhuollon mielenterveyden valmistelu- ja seurantaryhmä. Laa-
tusuosituksissa on 12 eri kohtaa, jotka ottavat huomioon kuntalaisen ja potilaan
tarpeet, palvelut ja toimintatavat, joilla tarvitsija saisi parhaan avun. On otettu
huomioon myös edellytykset, joita ajateltu toiminta vaatii päättäjiltä. (Suomen
kuntaliitto 2001, 3)

Laatusuositukset ovat tarkoitettu kaikille mielenterveystyön osapuolille eli kun-
nalle, järjestöille ja yhdistyksille, jotka tuottavat mielenterveyspalveluja Suosituk-
sia voidaan käyttää strategisessa suunnittelussa, kehittämistyössä, toiminnan seu-
rannassa ja vertaisarvioinnissa. Suositukset eivät kuitenkaan ole kuntia sitova
normisto. (Mielenterveyspalveluiden laatusuositus: Sosiaali- ja terveysministeriö
Helsinki Suomen kuntaliitto 2001, 3)

Suosituksessa on asetettu päälinjat paikalliselle ja alueelliselle suunnittelulle sekä
päätoksenteolle. Suosituksessa ohjeistetaan kuntia tekemään paikallinen mielen-
terveystyön kokonaissuunnitelma. Suunnitelman on pohjauduttava kunnan ihmis-
ten tarpeisiin ja siihen on kytkettävä seuranta. Sen kautta myös päättäjien toimin-
taan on saatavissa suunnitelmallisuutta sekä ajantasaista tietoa.
(<http://www2.eduskunta.fi/fakta/edustaja/228/mielenterveys.html>). Tässä kohtaa
henkilöstön määrä ja rakenne tulisi määritellä osana mielenterveystyön kokonais-
suunnitelmaa (Suomen kuntaliitto 2001, 3).

Suositus korostaa mielenterveyden tukea ja mielenterveyttä edistävän näkökulman
tuomista peruspalveluihin kuten kouluihin, neuvoloihin ja päivähoitoon. Ennalta-
ehkäisevä ja poikkihallinnollisempi ote on välttämätön, mikäli aiotaan tässä ihmi-
sen kokonaistilanteesta lähtevässä työssä onnistua. Neuvolatoimintaa tulisi kehit-

tää lapsen painon ja pituuden mittaamisesta perheen tukemiseen. Ajatellaan esimerkiksi synnytyksen jälkeisen masennuksen hallintaa, joka saattaa jäädä lapsen painokäyrien piirtämisen varjoon. (<http://www2.eduskunta.fi/fakta/edustaja/228/mielenterveys.html>)

Potilaan kannalta on tärkeää, että jokainen potilas saa vastuuhenkilön ja kuntoutussuunnitelman. Suositus selkeyttää ja yhtenäistää hoitokäytäntöjä ja toimintatapoja eri puolella Suomea. Suositus selkeyttää hoitovastuuta ja palvelujärjestelmän sisäistä työnjakoa ja se antaa henkilöstölle uusia työvälineitä ja yhteistyön mahdollisuuksia. Nykyiset organisaatiot toimivat liian erillään ja yhteistyötä on lisättävä. (<http://www2.eduskunta.fi/fakta/edustaja/228/mielenterveys.html>)

Suosituksissa tärkeänä pidetään ihmisarvon ja ihmisoikeuksien toteutumista mielenterveyspalveluissa. Suositukset kehottavat pyrkimään ensisijaisesti avohoitoon ja käyttämään kaikessa hoidossa kuntouttavaa otetta. Sairaanhoidon tulisi järjestää vasta sitten kun avohoidon toimet eivät tunnu riittäviltä. Alueella tulisi olla kuntoutuksen järjestämisessä toimiva yhteistyö. Kunnan tulisi järjestää tarvittavat kuntoutuspalvelut omana toimintana, ostopalveluna tai seudullisena yhteistyönä. Potilaan tulisi tarvittaessa päästä psykiatriseen sairaanhoitoon. Potilaan elämäntilanne ja sen mahdolliset lisätoimet tulisi selvittää toimitettaessa potilasta sairaanhoitoon. Hoito tulisi olla suunniteltua ja jatkuvaa. (Suomen kuntaliitto 2001, 9).

Suosituksien kehottavat pitämään huolta henkilöstön osaamisesta ja jaksamisesta. Henkilöstöllä tulisi olla mahdollisuudet osallistua oman työnsä ja työolosuhteidensa kehittämiseen. Henkilöstön tulisi saada koulutusta ja työnohjausta päätetyn suunnitelman mukaan. Hallinnon tulisi nähdä henkilöstön merkitys palveluiden keskeisenä voimavarana. Kuntalainen saa tätä kautta vaikuttavaa palvelua ja hyvää kohtelua. (Mielenterveyspalveluiden laatusuositus 2001, 11)

Suosituksissa kehoitetaan seuraamaan palveluita ja toimintaa sekä hyödyntämään havaintoja suunnittelussa. Kunnassa tulisi hankkia tietoa olosuhteista ja väestön voinnista ja ongelmista, jonka perusteella voidaan arvioida palveluiden ja mielen-terveystyön tarpeita ja suuntaamista. Työntekijöiden tulisi saada osallistua palveluiden osuvuuden ja ammattikäytäntöjen tarkoituksenmukaisuuden ja vaikutta-

vuuden arviointiin. Asiakkaiden, potilaiden ja läheisten palautteet tulisi ottaa vakavasti ja hyödyntää niitä palveluiden toteutuksessa. (Mielenterveyspalveluiden laatusuositus 2001, 12)

3 LAATUTYÖ KAAKKOIS-SUOMEN SOSIAALIPSYKIATRISISSA YHDISTYKSESSÄ

Valtakunnalliset ohjeistukset ohjaavat Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrisen yhdistyksen toimintaa. Näitä ohjeistuksia ovat mielenterveystyön laatusuositukset, käypähoitosuositukset, mielenterveyslaki, mielenterveyskuntoutujien asumispalveluiden laatusuositukset sekä muut sosiaali- ja terveydenhuollon lait ja asetukset. (Laatukäsikirja, Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrisen yhdistys ry, 2005)

3.1 Yhdistyksen toiminta

Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrisen yhdistys ry on perustettu huhtikuussa 1998 harjoittamaan sosiaalipsykiatrista kuntoutusta. Toimialueena on Kymenlaakso ja Etelä-Karjala. Yhdistys on taloudellista voittoa tavoittelematon ja edustaa näin ollen kolmatta sektoria. Yhdistys suunnittelee ja toteuttaa korkeatasoista, asiakaslähtöistä mielenterveyskuntoutujien palvelujärjestelmää yhteistyössä sairaanhoidopiiriin ja toimialueen kuntien kanssa. (<http://www.kakspy.com>)

Toiminta tähtää mielenterveyden edistämiseen ja tarkoituksena on myös tukea ja kehittää mielenterveystyötä. Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrisen yhdistys osallistuu uusien kuntouttavien toimintamuotojen kehittämiseen. Yhdistys työskentelee avohoidossa olevien mielenterveyskuntoutujien psyykkisen, fyysisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin lisäämiseksi. Palvelutarjonnan piiriin kuuluvat kaikki alueen mielenterveyskuntoutajat. (<http://www.kakspy.com>)

Yhdistys tuottaa päivätoiminta- ja asumispalveluja kaakkoissuomalaisille mielenterveyskuntoutujille sekä järjestää avoimia koulutus- ja keskustelutilaisuuksia. Päivätoimintayksiköitä on viisi ja tuetun asumisen yksiköitä on kuusi ja näillä kaikilla on yhteinen hallinto. (<http://www.kakspy.com>)

Yhdistyksen työntekijät ovat sosiaali- ja terveystieteiden ammattihenkilöitä, joilla on monipuolinen koulutus ja halu kehittyä ammatillisesti. Työyksiköillä on optimaalinen itsenäisyys ja työntekijöillä omia, itsenäisiä vastuualueita halun ja tarpeen mukaan. Yhdistys on myönteinen koulutukselle ja uusille näkemyksille, ideoille ja kokeiluille. Toimintoja kehitetään eri projekteilla ja hankkeilla. (<http://www.kakspy.com>)

Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrisella yhdistyksellä on oma toiminta-ajatuksensa ja arvonsa. Toiminta perustuu asiakaslähtöisyyteen ja ammatillisuuteen. Yhteisiksi arvoiksi on määritelty suunnitelmallisuus, avoimuus, yhteisöllisyys, turvallisuus, suvaitsevaisuus ja tasa-arvoisuus. Nämä arvot näkyvät kaikessa yhdistyksen toiminnassa. (<http://www.kakspy.com>)

3.2 Laatujärjestelmä

Laatutyö Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrisessa yhdistyksessä alkoi vuonna 2003 arvokeskusteluin ja toimintojen tarkastelulla. Asumisyksiköiden kohdalla laadun selvittäminen alkoi asukastyytyväisyyskyselyllä lokakuussa 2004. Näiden pohjalta yhdistys laati palveluprosessien määrittelyn joulukuussa 2004. ITE -arviointi, josta mainitaan kohdassa 3.1, aloitettiin perehdytyksellä syksyllä 2004. Konkreettinen arviointi suoritettiin tammikuussa 2005. Keväällä 2005 arviointien pohjalta aloitettiin keskustelut eri yksiköissä, jotta laatua voitaisiin yhdessä parantaa. Kehittämispolkujen ja -prosessien toteutus alkoi syksyllä 2005. Tuohon syksyyn liittyi olennaisena osana laadun tarkastelu päivätoimintojen osalta. Tämä opinnäytetyö on osa Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrisen yhdistyksen laatuprosessia.

Yhdistys käyttää laadullisina menetelminä suunnittelua, seuranta- ja arviointia, kehittämistä sekä dokumentointia. Toiminta asiakastasolla perustuu yksilölliseen kuntoutumissuunnitelmaan sekä yhteisöhoidon periaatteisiin. Toiminnan prosesseja ja niiden eri vaiheita arvioidaan jatkuvasti, mikä takaa laadukkaan toiminnan. Laadun arviointiprosessissa ja laatutyöskentelyssä asiakkaalla on oma tärkeä osansa. Yhdistyksen asuinyksiköissä asuville suoritettiin kysely vuonna 2004 ja

kyselyistä saadut tulokset on hyödynnetty asiakkaiden hyväksi. (Laatukäsikirja, Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrisen yhdistys ry, 2005)

Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrisessa yhdistyksessä on laatujärjestelmä, joka pohjautuu ITE -arviointiin ja EFQM -malliin. Laatujärjestelmä määrittyy tulevaisuudessa sen mukaan, mikä laatujärjestelmä toimialueen kunnilla on käytössä.

Työyksikön itsearviointi- ja laadunhallintamenetelmä, ITE, jota Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrisen yhdistys käyttää, on ollut yleisesti sosiaali- ja terveydenhuollon työyhteisöjen käytössä kahdeksan vuoden ajan. ITE -menetelmä on itsenäinen arviointi- ja kehittämisjärjestelmä. Sillä on yhteydet laajalaisempiin laadunhallinnan lähestymistapoihin ja kehittämisohjelmiin. (Holma T. 2003, 21)

ITE -menetelmä auttaa Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrista yhdistystä järjestelmällisempään ja suunnitelmallisempaan laadunhallintaan. Menetelmän tarkoituksena on, että koko henkilöstö osallistuu niin arviointiin kuin kehittämistyöhön (Holma T., 21). Tällä tavoin kehittäminen sekä laatuksymykset tulevat näkyväksi toiminnan kaikilla tasoilla. Yhdistys käyttää ITE -arvioinnissa laadun kriteerien selvittämiseksi niin kutsuttua vertaisarviointia. (Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrisen yhdistys ry, Laatukäsikirja, 2005) Arviointikriteeristö ottaa huomioon koko työyhteisön ja sen toiminnan. Menetelmä ei kuulu mihinkään laadunhallinnan koulukuntaan, mutta se ottaa silti huomioon laadunhallinnan yleiset vaatimukset sekä järjestelmien painotukset. (Holma T. 2003, 21)

Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrisen yhdistys aikoo ottaa EFQM -mallin käyttöön vuonna 2006. EFQM -mallissa arviointialueina ovat johtajuus, henkilöstö, toimintaperiaatteet ja strategia, kumppanuudet ja resurssit, prosessit, henkilöstötulokset, asiakastulokset, yhteiskunnalliset tulokset sekä keskeiset suoritustulokset. (Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrisen yhdistys ry, Laatukäsikirja, 2005) EFQM -mallin keskeisiä periaatteita ovat tuloshakuisuus, asiakassuuntautuneisuus johtajuus ja toiminnan päämäärätietoisuus, prosesseihin ja tosiasioihin perustuva johtaminen, henkilöstön kehittäminen ja osallistuminen, jatkuva oppiminen, paran-

taminen ja innovatiivisuus, kumppanuuksien kehittäminen sekä yhteiskunnallinen vastuu. (<http://www.laatukeskus.fi/default.asp?docId=6731>)

Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatriselle yhdistykselle on tärkeää jatkuva kehittyminen ja laadun tarkkailu. Laadun toteutumisen varmistajana on jatkuva toiminnan prosessien ja niiden eri vaiheiden arviointi. (Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrisen yhdistys ry, Laatakäsikirja, 2005). Prosessin arviointi on kehittämisen arvioinnin ydinosa ja se tarjoaakin haasteellisen näkökulman kehittämislle tyyppillisen monimuotoisen ketjun tarkastelemiseen. (Seppänen-Järvelä 1999, 90,)

4 KAAKKOIS-SUOMEN SOSIAALIPSYKIATRISEN YHDISTYKSEN PÄIVÄTOIMINNOT JA LAATU

Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrisen yhdistys tarjoaa päivätoimintoja neljässä yksikössä. Karhulassa ja Haminassa toimivat klubitalot ja Kotkassa Mahdollisuuksien talo. Helmikuussa 2006 yhdistys perusti Mahdollisuuksien talon Imatralle.

4.1 Klubitalot

Ollessani Karhulan klubitalolla työharjoittelussa keväällä 2005 sain tutustua lähemmin klubitalomalliin. Tässä alaluvussa puran omia havaintojani klubitalon toiminnasta ja sen taustalla olevista periaatteista.

Klubitalot ovat mielenterveyskuntoutujien ja palkatun henkilökunnan yhdessä muodostamia demokraattisia yhteisöjä, eli kumpikaan osapuoli ei ole toista ylemmänä. Klubitalo tukee kuntoutujien selviytymistä elämässä eteenpäin ilman sairaalahoitoa ja pyrkii samalla edistämään heidän sosiaalista, taloudellista ja ammatillista tilannettaan. Klubitalotoiminnan tavoitteena on auttaa mielenterveyskuntoutujia suuntautumaan normaaliin työelämään siirtymätyöpaikkojen ja tuetun koulutuksen kautta.

Mielenterveyskuntoutujia kutsutaan klubitalolla jäseniksi. Klubitalon jäsenyys on vapaaehtoista ja maksutonta. Poissaolot ja niiden pituus ei vaikuta jäsenyyteen, vaan jäsen voi milloin tahansa palata klubille. Jäsenyys on elinikäinen. Jäsenyydestä on myös mahdollista erota, mutta sitä tapahtuu harvoin.

Klubitalossa jäsenet ja henkilökunta osallistuvat tasavertaisesti toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen, päätöksentekoon ja toteutukseen. Kaikki klubitalon ylläpitämiseen liittyvä työ pyritään tekemään omin voimin. Henkilökunta tukee ja ohjaa, ei tee puolesta. Klubitalossa työskennellään yhdessä ja osallistutaan sekä kotimaisen että kansainvälisen klubitaloverkoston toimintaan. Kansainvälisyys juontaa juurensa Amerikasta, jossa kehitettiin alkuperäinen klubitalomalli.

Klubitalo tarjoaa jäsenilleen heidän omista tarpeistaan lähtevää työpainotteista toimintaa. Tärkeä osa sitä on suunniteltu päiväohjelma, joka koostuu eri työyksiköissä työskentelystä. Työtehtävät ovat mielekkäitä ja tarpeellisia. Toiminta tarjoaa mahdollisuuden oppia uusia taitoja, osallistua yhteisön rakentamiseen sekä vaalia sosiaalisia vuorovaikutussuhteita.

Tärkeä osa klubitalojen yhteisöllisyyttä on vertaistuki. Vertaistuki tarkoittaa jäsenten välistä yhteistyötä ja toinen toistensa auttamista. Yksi muoto on ”reach out” eli yhteydenpito klubilta poissaoleviin jäseniin. Siihen liittyy muun muassa tukeminen yhteisöön paluussa. Klubitalojen arvot ovat yhteisöllisyys, tasa-arvoisuus, vapaaehtoisuus, suvaitsevaisuus sekä tavoitteellisuus.

4.2 Mahdollisuuksien talo

Mahdollisuuksien talo tarjoaa maksuttomia päivätoimintapalveluja ja on kaikille avoin. Mahdollisuuksien talon päivätoimintoihin tulo ei vaadi lähetettä ja asiakas voikin hakeutua sinne omatoimisesti, mutta myös ohjattuna yhteistyötahojen kautta. (Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrinen yhdistys ry, Laatukäsikirja, 2005) Kohderyhmänä pidetään sairaalasta avohoitoon kotiutuvia ihmisiä, jotka tarvitsevat tukea, mielekästä toimintaa ja ennalta ehkäisevää kuntoutusta. (www.kakspy.com/kakspy/doc_txt/toimintas_2005.htm)

Mahdollisuuksien talon päivätoimintojen toteutusta ohjaavat Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrisen yhdistyksen arvot ja laatukriteerit sekä Mahdollisuuksien talon toiminta-ajatus sekä ohjausryhmä ja yhteistyötahot. (Laatukäsikirja, Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrisen yhdistys ry, 2005)

Mahdollisuuksien talon päivätoimintojen toiminta on jakautunut neljään osa-alueeseen. Näitä osa-alueita on sosiaalisten suhteiden ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu ja ylläpito, toiminnalliset ja luovan terapian ryhmät sekä asiantuntijaluennot, vertaistuki sekä ATK-toiminta.

(www.kakspy.com/kakspy/doc_txt/toimintas_2005.htm)

Asiakkaan tullessa Mahdollisuuksien talon päivätoimintojen piiriin hänelle suunnitellaan yksilöllisten tarpeiden mukaista toimintaa. Suunnitelman tekee asiakas yhdessä ohjaajan kanssa. Suunnitelma helpottaa valintojen tekemistä ja liittymistä yhteisöön. Asiakkaan on mahdollista toteuttaa näitä yksilöllisiä suunnitelmia tai osallistua oman tarpeen mukaan Mahdollisuuksien talon avoimeen toimintaan. (Laatukäsikirja, Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrisen yhdistys ry, 2005)

Mahdollisuuksien talolla on kahvila. Se on avoin kohtaamispaikka, jossa voi tavata muita palveluiden käyttäjiä. Ohjaaja on aina myös läsnä ja käytettävissä. Kahvilassa asiakkaalla on mahdollisuus osallistua muun muassa yhdessä suunniteltaviin luentoihin, retkiin ja tapahtumiin. (Laatukäsikirja, Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrisen yhdistys ry, 2005)

ATK-tilat ovat kaikkien käytettävissä. ATK lyhenteenä tarkoittaa automaattista tietojen käsittelyä, jota tietokoneella ja tietotekniikalla aikaansaadaan. ATK-tiloissa on mahdollisuus käyttää tietokoneita itsenäisesti, mutta tarvittaessa käyttöön saa ohjausta ja opetusta. ATK -opetusta antavat yhdistyksen ATK-työpajan kuntouttavassa työtoiminnassa olevat henkilöt. (Laatukäsikirja, Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrisen yhdistys ry, 2005).

Mahdollisuuksien talon ryhmätoiminnat ovat monipuolisia. On avoimia, täydentäviä ja suljettuja ryhmiä, jotka jakautuvat toiminnallisiin, kognitiivisiin, keskuste-

leviin ja luoviin ryhmiin. (Laatukäsikirja, Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrinen yhdistys ry, 2005)

Asiakkaalla on mahdollisuus saada yksilöllistä ohjausta. Se voi tapahtua kotona, Mahdollisuuksien talolla tai kaupungilla tarpeen mukaan. Mahdollisuuksien talon palvelut ovat asiakkaan käytössä niin kauan kuin tarve vaatii. Asiakkaalla on kuntoutumisen myötä mahdollisuus toimia vertaistukena tai ohjaajana vertaistukiryhmässä. (Laatukäsikirja, Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrinen yhdistys ry, 2005)

Mahdollisuuksien talon toimintaan kuuluu yhteistyö alueen sosiaali- ja terveydenhuoltoalan sekä muiden hyvinvointia edistävien tahojen kanssa. Toimintaan kuuluu myös uusien toimintamahdollisuuksien etsiminen muiden järjestöjen kanssa. Yhteistyökumppaneiden kanssa organisoidaan uudentyyppistä mielenterveyttä tukevaa ryhmä- ja kurssitoimintaa

(http://www.kakspy.com/kakspy/doc_txt/toimintas_2005.htm)

4.3 Laatutyöskentely päivätoimintojen osalta

Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrinen yhdistys katsoi tarpeelliseksi vuonna 2005 selvittää päivätoimintojen laatua. Otin toukokuussa 2005 yhteyttä yhdistykseen ja sain tehtäväkseni selvittää Mahdollisuuksien talon ja klubitalojen asiakaspalvelun laatua. Tämä opinnäytetyö on osa Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrisen yhdistyksen laatutyöskentelyä ja tutkimuksesta saatu tieto tullaan hyödyntämään yhdistyksen päivätoiminnoissa.

Klubitalojen osalta nähtiin tarpeelliseksi kartoittaa jäsenien ja työntekijöiden näkökulmia siitä mikä on hyödyttänyt ja estänyt jäsenien kuntoutumista klubitalolla. Haastattelujen pohjalta Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrinen yhdistys laatii kyselylomakkeen, jota tullaan käyttämään myöhempänä ajankohtana klubitalojen laadun selvittämiseen. Sillä hetkellä ei nähty tarpeelliseksi suorittaa kyselyä, koska kummassakin klubitalossa on suoritettu erilaisia kyselyjä. Näin tarpeelliseksi tehdä haastattelut, koska niiden pohjalta saadaan olennaista tietoa klubitalojen

epäkohdista ja niistä muodostettu kyselylomake tulee palvelemaan myöhemmin klubitaloja työn edelleen kehittämisen apuvälineenä. Mahdollisuuksien talolla ajankohtaiseksi tuli suorittaa asiakastyytyväisyyskysely, joka kertoo asiakkaiden näkökulmasta palvelun laadun nykyhetkestä.

5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN

5.1 Opinnäytetyön lähtökohdat

Aloitin yhteistyön Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrisen yhdistyksen kanssa toukokuussa 2005. Silloin tapasin ensimmäisen kerran projektikoordinaattori Soile Pitkäsen ja sovimme opinnäytetyöni sisällöstä. Minulle selvisi, että yhdistyksellä on tarvetta päivätöimintojen osalta saada tietoa laadusta. Tapasin myös toiminnan johtaja Vesa Salmisen, jolta sain alustavia vinkkejä opinnäytetyön tekoon.

Tapasimme Pitkäsen kanssa kahtena päivänä toukokuussa ja toisella kerralla tapaamiseen tuli myös Karhulan klubitalon johtaja Timo Hokkanen. Minä sain heiltä toivomuksia kuinka etenen opinnäytetyöni kanssa. Hokkanen kertoi, että Haminan ja Karhulan klubitalojen osalta haastattelu olisi ajankohtainen. Kyselylle ei ollut vielä vuonna 2005 tarvetta, mutta haastattelulle olisi. Haastattelun avulla minun tulisi saada tietoa siitä, mikä on hyödyttänyt ja mikä on estänyt kuntoutumisen tavoitteiden toteutumista klubitalolla ja haastatteluista nostamistani teemoista minun tulisi laatia kyselylomake. Kyselylomakkeen on tarkoitus jäädä Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrisen yhdistyksen haltuun ja kun tarve tulee myöhemmin, niin heillä on silloin valmiina kyselylomake, jolla saada selville klubitalojen laadun senhetkinen tila. Opinnäytetyön rajaamistarpeen vuoksi päätin joulukuussa 2005, että jätän klubitalojen kyselylomakkeen laatimisen yhdistykselle. Minulle olisi muuten muodostunut kohtuuton työtaakka.

Klubitalojen osalta sovittiin alustavasti, että suoritan haastattelun kolmelle jäsenelle ja yhdelle työntekijälle kummassakin klubitalossa. Hokkasella oli tiedossa Karhulan klubitalon osalta haastateltaviksi sopivia henkilöitä. Haminan klubitalosta hän suositteli haastateltavaksi johtajaa jäsenien lisäksi. Tarkoituksena olisi

saada haastateltaviksi sellaisia jäseniä, jotka ovat kuntoutumisessaan pitkällä. Alaluovussa 5.4 kuvaan tarkemmin valintaperusteita. Haastattelusta ja kyselylomakkeen valmistamisesta minun tehtävänäni olisi myös oppia miten asiakastytyväisyyskyselyjä tulisi suorittaa mielenterveyskuntoutujille. Opiteistä minun tulisi antaa Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatriselle yhdistykselle vinkkejä, kuinka asiakastytyväisyyskyselyt tulisi suorittaa.

Tapasin toukokuussa myös yhdessä Pitkäsen kanssa Mahdollisuuksien talon ohjaajan Sirpa Kumpusen ja heidän kanssaan suunnittelimme Mahdollisuuksien talolla suoritettavaa kyselyä. Sovimme, mistä aiheista tulisin laatimaan kyselylomakkeen ja minkä tyyppisiä vastausvaihtoehtoja laittaisin kyselyyn niin että se palvelisi mahdollisimman hyvin tarkoitusta selvittää laatua.

5.2 Opinnäytetyön eteneminen

Kesällä 2005 keräsin teorian tietoa mielenterveystyöstä ja sen laadusta ja valmistin Mahdollisuuksien talon kyselyä sekä klubitalojen haastattelua. Syksyllä otin yhteyttä Pitkäseen. Tapasimme hänen kanssaan elokuussa 2005 ja lisäksi syksyn edetessä kolme kertaa niin, että Sirpa Kumpunen oli myös mukana tapaamiskerroilla. Muokkasin kysymyslomaketta tapaamiskertojen välillä. Sain palautetta heiltä niin tapaamiskerroilla kuin myös sähköpostitse ja muokkasin kyselyä palautteen mukaan. Myös Mahdollisuuksien talon henkilökunta teki muutosehdotuksia kysymyslomakkeeseen syksyllä useaan otteeseen.

Haastattelut klubitaloille oli tarkoitus suorittaa viimeistään elokuussa 2005, mutta toteutin haastattelut vasta lokakuussa saatua ohjaavalta opettajalta luvan. Pohjalalle piti kerätä vielä teorian tietoa ennen haastattelujen suorittamista. Otin yhteyttä hyvissä ajoin kumpaankin klubitaloon ja pyysin haastattelulupaa heiltä. Ilmoitin myös sen, että haluan haastatella henkilöitä, jotka ovat kuntoutumisen prosessissa mahdollisimman pitkällä. Karhulan klubitalon osalta olimme jo johtajan kanssa mietineet sopivat haastateltavat ja Haminan klubitalon haastateltavat löysin johtaja Räsäsen avustuksella. Kerroin tässä vaiheessa siitä, että aion käyttää haastattelussa nauhuria, jos se vain suinkin haastateltaville käy.

Mahdollisuuksien talon kyselylomakkeet oli tarkoitus alustavien suunnitelmien mukaan laittaa jakoon lokakuun alussa, mutta henkilökunnan lomajärjestelyjen vuoksi suoritin kyselyn marraskuussa 2005.

5.3 Kohteiden valinta

Klubitalojen osalta päädyin siihen, että haastateltaviksi valitaan klubitalon jäseniä, jotka ovat kuntoutumisessaan pitkällä. Tämä sen vuoksi, että heillä on näkemyksiä siitä, mikä klubitalolla voi estää ja hyödyttää kuntoutumisen tavoitteiden toteuttamista kokemukseensa perustuen. Tämä oli myös Karhulan klubitalon johtajan mielestä paras vaihtoehto. Sen lisäksi päädyin siihen, että kumpaankin haastateltuun tulee yksi työntekijä, koska hän tuo taas omanlaisia yhtä tärkeitä näkemyksiään haastattelussa esille. Karhulan klubitalon johtajalla oli mielipiteitä siitä, ketkä hänen johtamastaan klubitalosta olisivat hyvät vaihtoehdot haastateltaviksi. Ohjaajista päädyin valitsemaan Marja Hietasen, koska hän on työntekijöistä ollut kauimmin töissä klubitalolla. Haminan klubitalosta päädyin siihen, että haastatellen johtaja Pekka Räsästä, koska hän on ollut pisimmän aikaa klubitalolla töissä. Päätin myös sen, että Räsänen saa valita jäsenien keskuudesta kaksi haastateltavaa, koska hän tuntee parhaiten Haminan klubitalon jäsenet. En nähnyt tässä ongelmaa, koska kaikkien kannalta hyödyllisintä olisi saada rakentavaa kritiikkiä ja selville uusia kehityskohteita, eikä valita vain haastateltavia, jotka pelkästään keuhuvat toimintaa.

Mahdollisuuksien talon osalta päädyimme yhdessä Kaakkois-Suomen sosiaali-psykiatrisen yhdistyksen kanssa siihen, että kohteina käytettäisiin palvelun käyttäjiä. Mahdollisuuksien talossahan haastattelujen sijaan hyödynnettiin viittä erilaista työstämäni kyselylomaketta eri teemoista. Palvelun käyttäjät saivat vastata vapaasti ilman, että vastaajia olisi erikseen valikoitu.

5.4 Aineistonkeruun metodiset perustelut

Päätin käyttää kvalitatiivista lähestymistapaa sekä klubitalojen että Mahdollisuuksien talon kohdalla. Päädyin tähän ratkaisuun siksi, että halusin pyrkiä tutkimaan laatua kokonaisvaltaisesti. Aineiston päätin koota luonnollisessa ja todellisessa

ympäristössä eli niissä paikoissa, joita haastattelu koskettaa eli klubitaloissa ja Mahdollisuuksien talolla. Näin uskoisin saavuttavani luotettavaa tietoa.

Klubitalojen osalta päädyimme yhdessä Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrisen yhdistyksen kanssa siihen, että käytämme aineistonkeruumenetelmänä haastattelua. Haastattelutyypiksi valitsin teemahaastattelun, koska halusin, että haastattelijoiden omat kokemukset ja mielipiteet tulevat hyvin esille. Näin tiedon luotettavuus voidaan taata. Mietin pitkään, valitsenko haastattelutavaksi ryhmähaastattelun vai yksilöhaastattelun. Päädyin lopulta ryhmähaastatteluun. Ajattelin, että kun laitetaan jäsenet ja ohjaaja miettimään yhdessä omista näkökulmistaan käsin kysymyksiä, syntyy hedelmällinen keskustelu. Uskon tämän tuovan yhtä luotettavaa tietoa kuin yksilöhaastattelutkin, koska ajattelin että haastateltavat eivät ujostelevastata ryhmässä, koska haastateltavat tuntevat toisensa ja klubitalon yhteisöllisyys on mitä luultavimmin luonut yhteishengen jäsenten ja työntekijöiden välille. Aineiston taltioinnissa käytin nauhuria. Näin sain haastatteluista jokaisen lauseen tarkasti kirjoitettua ja analysoitua.

Mahdollisuuksien talon osalta päädyin siihen, että käytän kyselylomakkeeseen perustuvaa menetelmää. Kyselylomake-tyypiksi valitsin puolistrukturoidun kyselylomakkeen. Päädyin tähän ratkaisuun, koska halusin mitattavaa tietoa ja myös avoimien vastauksien kautta vastaajien omiin kokemuksiin perustuvaa tietoa. Näin uskon saavani monipuolista tietoa laadusta. Kyselylomakkeeseen valitsin eri teemoihin perustuvia kysymyksiä, koska toiminta on jakautunut eri osa-alueisiin. Kysymyslomake muodosti viisi eri osa-aluetta; yleisen osion, osion ATK-toiminnasta, osion kahvilatoiminnasta, osion ryhmätoiminnasta sekä osion vertais-tukitoiminnasta.

6 TUTKIMUSAINEISTON TULOKSET JA ANALYSOINTI

6.1 Klubitalot

Klubitalojen osalta toteutin haastattelut 11.10.2005. Päädyin haastattelemaan Haminan klubitalolla kahta jäsentä ja yhtä työntekijää. Karhulan klubitalolla oli myös tarkoitus haastatella sama määrä henkilöitä, mutta haastatteluun osallistunut työntekijä oli sitä mieltä, että yksi jäsen voisi vielä tulla mukaan. Hänen mielestään tämä ylimääräinen jäsen voisi tuoda hyviä näkemyksiä haastatteluun. Harkitsin hetken ja suostuin siihen, koska ajattelin, että ei yhdestä ylimääräisestä ole haittaa haastattelussa.

Kummassakin haastattelupaikassa tila oli sopivan kokoinen ja rauhallinen haastatteluun, koska kaikilla haastateltavilla oli omaa tilaa ja sopiva istumapaikka. Haastattelutilanteet kestivät kummassakin paikassa noin tunnin. Haminan klubitalolla haastattelutilanne oli hyvin rauhoitettu. Karhulan klubitalolla tuli kerran keskeytys, kun eräs jäsen tuli etsimään työntekijää. Hän ei tiennyt, että haastattelu oli meneillään. Tämä ei silti ollut häiriöksi, koska jäsenen mentyä pois haastattelu jatkui kuin mitään keskeytystä ei olisi ollutkaan.

Kummassakin haastattelussa käytin Karhulan klubitalolta lainaamaani nauhuria. Vaikka olin jo aiemmin kysynyt lupaa nauhurin käyttöön, koin silti tärkeäksi vielä ennen haastattelua kysyä haastateltavilta, saanko käyttää haastattelutilanteessa nauhuria. Nauhurin käyttö onnistui hyvin haastattelutilanteessa ja nauhuri toimi moitteettomasti. Käytin myös haastattelussa kynää ja paperia apuna ja kirjoitin kaikkia teemoja ylös mitä nostin esille haastattelussa. Tämän tein siksi, että pystyin paremmin hahmottamaan ja tarttumaan kiinni teemoihin. Pystyin myös haastattelun lopuksi palaamaan esille nostamiini teemoihin saadakseni lisäinformaatiota ja varmistaakseni, että haastateltavat saavat vielä lopuksi miettiä, mitä ovat vastanneet.

Itse olin ajatellut etukäteen, että on parempi haastatella kerralla vain kolmea henkilöä, jotta kaikki saisivat varmasti sanansa kuuluviin. Tästä poiketen Karhulan

klubitalolla haastatteluun osallistuikin lopulta neljä henkilöä. Haastattelu sujui kuitenkin hyvin. Itse asiassa näin jälkepäin ajatellen olisi ollut parempi Haminan klubitalolla haastatella neljää henkilöä, koska olisin voinut saada vielä monipuolisempia vastauksia.

Haastattelut purin litteroimalla. Yleisesti ottaen sain selvää haastateltavien puheesta, mutta paikoitellen kuuluvuus oli aika huono. Pääpiirteittäin sain silti selvää puheesta ja pystyin kirjoittamaan melko sanatarkasti puheen paperille. Onneksi minulla oli nauhojen lisäksi kirjoitettu teemat ylös paperille jo haastattelutilanteessa, sillä se auttoi minua hahmottamaan mistä kulloinkin puhuttiin. Pidän silti nauhojen tuomaa informaatiota luotettavana, koska asiat eivät jääneet hämärän peittoon.

Vastaukset olivat aika samankaltaisia kummassakin paikassa. Tosin ihmettelin sitä, että Haminan klubitalolla ei työntekijä nähnyt klubitalon asettavan kuntoutuksen tavoitteita, vaikka klubitalon tavoitteina on nimenomaan se, että jäsen saavuttaisi riittävän elämänhallinnan ja sen myötä kuntoutuisi mahdollisimman itsenäiseksi ja omatoimiseksi ihmiseksi. Kysymyksen asettelu oli ehkä tässä kohtaa huono, koska kysymys ei heti auennut toisessa haastattelupaikassa. Myös sana ”kuntoutuminen” oli Haminassa yhden haastateltavan mielestä sana, joka ei sovi hänen mielestään klubitalon toimintaan. Hän näki kuntoutumisen olevan sellaista, että ensin täytyy parantua ennen kuin voi ruveta kuntoutumaan. Jokaisella on tietysti oma näkemyksensä sanasta kuntoutuminen. Työntekijä osaltaan avusti minua kysymysten sisältämien termien selittämisessä muille haastateltaville.

Mietin kovasti sitä, miksi Karhulan klubitalon haastateltavat oivalsivat heti mitä kysymykseni tarkoittaa, kun taas Haminassa kysymykseni aiheutti hämmennystä. Pitäisikö Haminan klubitalon ohjaajien ja jäsenten yhdessä miettiä klubitalon tarkoitusta ja toimintaa? Haastattelun perusteella selvisi sekin, että toiminta Karhulassa ja Haminassa on erilaista. Karhulan klubitalolla ei kenelläkään ole tiettyä tehtävää, koska se ei ole klubitalon tarkoitus. Haminassa on haastattelun mukaan henkilöt, jotka valmistavat ruoan, vaikka ruoan valmistajat tulisi valita joka päivä uudestaan työnjaossa. Haastattelussa ei selvinnyt, miten heidän työnjakonsa toimii.

Kummassakin haastattelussa oltiin yhtä mieltä siitä, että sosiaaliset suhteet ovat yksi tärkeimmistä kuntouttavista tekijöistä. Erityisesti sosiaalisista suhteista vertaistuki nousi tärkeälle sijalle. Kummankin haastattelujoukon mielestä klubitalolla saa vertaistukea ja sitä pidettiin kuntouttavana tekijänä. Muutenkin haastateltavat tuntuivat tukevan toistensa vastauksia ja yhtä mieltä tuntuivat olevan kaikki esille nousseista asioista.

Toinen tärkeäksi koettu asia oli mielekäs tekeminen. Haminan klubitalolla koettiin, että mielekäs tekeminen tuo vaihtelua arkeen ja sisältöä elämään. Karhulassa haastattelujoukko oli yhtä mieltä siitä, että toiminta ja tekeminen tuovat onnistumisen kokemuksia jäsenille. Kumpikin haastattelujoukko oli sitä mieltä, että klubitalotoiminnassa ihmisten vahvuudet tulevat hyvin esille. Karhulassa koettiin myös se hyväksi, että rinta rinnan työskentelemällä jäsenet löytävät uusia vahvuuksia itsestään.

Haminassa koettiin tärkeänä kuntouttavana tekijänä retket ja ulospäin suuntautuminen. He tarkoittivat tällä sitä, että on tärkeää, ettei toiminta rajoitu vain klubitalon seinien sisäpuolelle. Karhulassa taas nousi esille se, että klubitalolla ulospäin suuntautuneisuus tarkoittaa usein myös sitä, että saa apua hakemusten täyttöön, työn sekä koulutukseen hakuun. Karhulan klubitalon jäsenistä on tällä hetkellä aika suuri joukko opiskelemassa ja työelämässä osittain juuri tällaisen avun takia, mutta toki myös klubitalon kuntouttavan vaikutuksen takia. Siirtymätyö koettiin myös todella tärkeäksi Karhulan klubitalolla, koska sen avulla monet ovat sijoittuneet myöhemmin vapaille työmarkkinoille.

Karhulan klubitalon haastattelussa kävi ilmi, että heillä on toimiva ja hyvin tasa-vertainen yhteisö, jossa saa esittää omia mielipiteitään. Haminassa koettiin, että porukka on tiivis. Kummassakin paikassa nousi silti esille, että tiiviys ei välttämättä ole aina kovin hyvä asia, koska uudelle tulijalle tai harvemmin käyvälle voi tulla ulkopuolisuuden tunne. Tämän nostin yhdeksi tekijäksi, joka estää kuntoutumisen tavoitteiden toteutumista klubitalolla.

Karhulassa nähtiin, että este kuntoutumiselle voi olla se, että joku huonompikuntoinen voi kokea huonommuuden tunnetta siitä, ettei tee omasta mielestään tarpeeksi töitä klubitalolla. Huonommuuden tunne voi johtaa siihen, ettei enää käy talolla ja se taas voi alentaa omaa kuntoa. Tämä on selvä este kuntoutumisen tavoitteiden toteutumiselle.

Haminassa nousi esille se, että päivät voivat olla jollekin jäsenelle liian hektisiä ja vilkkaita. Tilanteet heillä saattaa päivän aikana muuttua nopeasti ja se ei välttämättä ole hyvä asia kaikille. Sosiaalisten suhteiden suuri määrä päivän aikana voi myös Haminassa haastattelujoukon mielestä estää jollain lailla kuntoutumista. Karhulassa tämä ei noussut esille.

Karhulassa yksi haastateltava nosti esille sen, että kun talolla ei ole tarvittavia työvälineitä ja tiloja käsin tekemiseen aiheuttaa se tekemisen puutetta joillekin. Eräs haastateltava sanoi, että tämä asia ei välttämättä riipu klubitalon toiminnasta vaan rahan puutteesta. Karhulassa voitaisiin miettiä, millä tavoin asia olisi korjattavissa. Voisiko esimerkiksi jäsenien kotona olla ylimääräisiä työvälineitä, joita he voisivat lahjoittaa talon käyttöön? Vai voisiko kirpputoreilta löytyä edullisia välineitä, jos raha on kynnyskysymys?

Mielestäni nämä kaksi klubitaloa voisivat tehdä enemmän yhteistyötä keskenään, jotta hyväksi havaitut toimintamallit siirtyisivät paikasta toiseen.

6.2 Mahdollisuuksien talo

Kysely suoritettiin Mahdollisuuksien talolla marraskuussa 2005. Kyselyt olivat esillä Mahdollisuuksien talon kahvilassa ja kaikki halukkaat saivat vapaasti täyttää eri osioita oman jaksamisen mukaan. Myös eri ohjaajat jakoivat ryhmissään kyselyjä täytettäväksi. Marraskuun lopussa kysely oli suoritettu ja pääsin keräämään vastauksia. Keräsin vastaukset yhdessä Soile Pitkäsen kanssa. Vastauksista muodostin Excel-tietokoneohjelman avulla pylväsdiagrammit, jotta vastauksia on helpompi vertailla ja tarkastella. Avoimet vastaukset kirjasin Word-tietokoneohjelman avulla. Vastausten kirjaamiseen ja tarkasteluun meni kaksi päivää.

Yleistä -osion palautettujen vastausten määrä oli 63 kappaletta, ATK-toiminta – osion vastausten määrä oli vain 9 kappaletta, Vertaistuki – osion palautti 14 henkilöä, Ryhmät – osioon vastasi huikeat 70 henkilöä ja Kahvila-toiminta – osioon vastasi 49 henkilöä. Osa vastaajista vastasi useaan eri osioon, osa vain yhteen osioon. Oli hienoa huomata, että sain paljon täytettyjä kyselyjä takaisin.

6.2.1 Yleinen

Yleinen -osion ensimmäiseen kysymykseen moni vastaajista oli laittanut rastin monen vaihtoehdon eteen, koska kokivat niin, että ovat saaneet tietoa Mahdollisuuksien talosta monesta eri paikasta. Suurin osa eli 47 % oli saanut tiedon Mahdollisuuksien talosta Mielenterveyskeskuksesta. 16 % oli saanut tiedon lehdestä, 9 % kavereilta, 7 % internetistä, 6 % ilmoitustaululta, 10 % muualta. Muualta -vastaukseen tuli erilaisia vastauksia. 2 vastaajista oli saanut tiedon asumisvalmennusyksikkö Sateenkaaresta ja 2 oli saanut ohjaajalta. Uskoisin, että tuo ohjaaja tarkoittaa jonkun asumisyksikön ohjaajaa. Yksi oli saanut tiedon askarteluohjaajalta, yksi nuorisopoliklinikalta, yksi klubitalosta, yksi sairaalan psykiatriselta sairaanhoitajalta ja yksi puheneuvolasta. Yhteistyö Mielenterveyskeskuksen kanssa on näiden vastausten pohjalta toimivaa. Mielenterveyskeskuksella on omiakin ryhmiä ja toimintaa, joten on hieno havaita, että he kannustavat asiakkaitaan näinkin paljon mukaan Mahdollisuuksien talon toimintaan.

Toiseen kysymykseen tuli 41 vastausta. Vastaajista $\frac{1}{4}$ oli sitä mieltä, että palvelujen käyttäjien tulisi avoimesti kertoa käyvänsä Mahdollisuuksien talossa ja näin paikka voitaisiin kokea helposti lähestyttäväksi ja hyväksi paikaksi mielenterveyskuntoutujille. Viisi vastaajista oli sitä mieltä, että toiminnasta pitäisi ilmoittaa lehdessä. $\frac{1}{4}$ osa oli sitä mieltä, että uusille kävijöille tulisi kertoa toiminnasta kattavasti ja näistä vastaajista 3 oli sitä mieltä, että näin on toimittukin. Osa oli sitä mieltä, että uudet kävijät tulisi ottaa huomioon aivan erityisesti, jotta tuntisivat itsensä tervetulleiksi.

Mahdollisuuksien talon koki turvallisena paikkana 96 prosenttia vastaajista ja se osoittaa sen, että paikka todellakin on turvallinen. 3 prosenttia ei kokenut paikkaa

turvallisena ja 2 % jätti vastaamatta. 41 vastaajaa perusteli vastauksensa. Monessa vastauksessa ilmeni, että turvallisuus tulee siitä, kun kaikki kävijät tiedostavat vaihtolovelvollisuuden. Henkilökuntaa keuhuttiin vastauksissa ja kävijöiden luoma ilmapiiri toi monelle vastaajalle turvallisuuden tunteen. Positiivisuus näkyi vastauksista todella hyvin. Kaksi vastaajista ei kokenut paikkaa turvallisenä, koska eivät tunteneet muita kävijöitä niin hyvin. Toisaalta toinen näistä vastaajista koki myös samanaikaisesti, että ympärillä on liikaa tuttuja ihmisiä.

Ohjaajien läsnäolon tunti riittäväksi 91 prosenttia vastaajista. 5 prosenttia oli sitä mieltä, että ohjaajat eivät ole riittävästi läsnä ja 5 prosenttia jätti vastaamatta. 29 vastaajista perusteli vastauksensa. Yli puolet vastaajista oli sitä mieltä, että ohjaajalta saa tarvittaessa apua ja neuvoja, koska ohjaajat ovat kiitettävästi läsnä. Pieni osa koki, että ohjaajat voisivat olla enemmänkin läsnä eri tilanteissa.

32 prosenttia vastaajista koki tavoitettavansa ohjaajan erittäin hyvin, 50 prosenttia hyvin, 8 prosenttia kohtalaisesti ja 3 prosenttia huonosti. 8 prosenttia oli jättänyt vastaamatta. Toiveita ohjaajille tuli 20 kappaletta. Suurin osa vastauksista ei perustellut ohjaajan tavoitettavuutta vaan kaikkea muuta. Ohjaajien toimintaa kiiteltiin useassa vastauksessa. Yksi vastaajista toivoi, että ohjaajilla olisi omat päivytyisaikansa. Tiedotusta toivottiin paremmaksi muun muassa soittamalla kävijöille ja laittamalla ajanmukaiset tiedot toiminnoista Internetiin. Kaksi toivoi asiallisempaa käytöstä ohjaajilta, koska tuntevat alempiarvoisuutta heidän seurassaan. Yksi toivoi lisää matkoja ja yksi enemmän yksilötoimintaa.

Ilmapiiriä piti erittäin hyvänä 30 prosenttia vastaajista, hyvänä 30 prosenttia vastaajista, kohtalaisena 8 prosenttia vastaajista ja huonona ei pitänyt kukaan. Ikävä kyllä 32 prosenttia jätti vastaamatta. Monelle vastaajasta oli jäänyt epäselväksi, että Yleinen -osio on kaksipuolinen, joten sen vuoksi kato on ollut valtava tästä kysymyksestä eteenpäin. 24 vastaajista perusteli vastauksensa. Suurin osa kehui kaikkia kävijöitä ystävällisiksi ja ohjaajat saivat myös positiivista palautetta hyvän ilmapiirin luojina. Suvaitsevaisuus näkyi monissa vastauksissa. Yksi vastaajista ei pitänyt siitä, että kävijöillä on niin erilaiset taustat. Yksi ei kokenut arkuutensa takia pääsevänsä ryhmään ja yksi oli sitä mieltä, että remontin myötä toiminta on muuttunut levottomaksi.

Suvaitsevaisuus näkyy Mahdollisuuksien talon toiminnassa 70 prosentin mielestä ja 30 prosenttia oli jättänyt kohdan tyhjäksi. Kukaan vastaajista ei pitänyt paikkaa suvaitsemattomana ja tästä voikin päätellä, että suvaitsevaisuus on yksi Mahdollisuuksien talon vahvuuksista.

Tasa-arvoiseksi koki Mahdollisuuksien talon 67 prosenttia vastaajista ja 32 prosenttia vastaajista oli jättänyt vastaamatta. 2 prosenttia vastaajista ei kokenut paikkaa tasa-arvoiseksi. Perusteluja tuli 19 kappaletta. Suurin osa oli sitä mieltä, ettei ketään erotella tai kohdella eri tavoin. Yksi oli sitä mieltä, että hyväkuntoiset eivät saa riittävästi huomiota. Kolme oli sitä mieltä, että miehille ei ole yhtä paljon toimintaa kuin naisille.

Muutoksista tunsivat saavansa tietoa erittäin hyvin etukäteen 21 prosenttia vastaajista, hyvin 27 prosenttia vastaajista ja kohtalaisesti 18 prosenttia vastaajista. Huonoa ei valinnut kukaan ja 35 prosenttia vastaajista oli jättänyt kohdan tyhjäksi. Muutoksiin koki pääsevänsä vaikuttamaan erittäin hyvin 6 prosenttia vastaajista, hyvin 27 prosenttia vastaajista ja kohtalaisesti 24 prosenttia vastaajista. Huonoa ei valinnut kukaan ja 43 prosenttia jätti vastaamatta. Näissä kahdessa edellisessä vastauksessa näkyy selvästi Mahdollisuuksien talon syksyllä tapahtuneet muutokset. Tässä olisikin talolla kehitettävää, jotta mahdollisimman moni kävijä pääsisi vaikuttamaan, kun uusia muutoksia joskus tulee.

Yksitoista vastaajista löysi kehitettävää Mahdollisuuksien talon toimintaan. Eri-laisia uusia ryhmiä toivottiin ja ammattilaisten luentoja. Uusia ohjaajia kaipasi kolme vastaajista. Yksi halusi, että kävijät voisivat kirjata omia toiveitaan ilmoitustaululle. Yksi kaipasi lisää henkilöitä päivittämään vertaistuki-sivuja ja sisäistä sähköpostia. Yksi halusi, että kehityksen myötä perusajatus säilytettäisiin.

17 laittoivat muita kommentteja Mahdollisuuksien talon päivätoiminnoista. Moni vastaajista oli sitä mieltä, että toiminta on hyvää ja monipuolista. Yksi kaipasi tiloihin rauhallista keskustelunurkkaa. Yksi oli sitä mieltä, että kahvila on hyvä paikka jutustelulle, mutta yksi vastaajista koki, että ruokailu häiritsee kahvihetkeä.

6.2.2 ATK-toiminta

ATK-laitteita koettiin olevan riittävästi. Yksi oli ainoastaan sitä mieltä, että ATK-laitteistoa ei ole riittävästi. Tämä yksi toivoikin tulostinta ATK-tiloihin ja pientä maksua tulostamiseen. ATK-opetusta koki 7 vastaajaa saavansa tarvittaessa ja 2 vastaajaa taas ei. Yksi vastaajista ei kokenut tarvitsevansa opetusta ja yksi taas ei tiennyt opetuksen mahdollisuudesta.

ATK-huoneen työrauhan koki erittäin hyvänä kaksi vastaajista, hyvänä viisi vastaajista ja huonona yksi vastaajista. Yksi jätti vastaamatta. Yksi vastaajista kaipasi parempia tietokoneita Mahdollisuuksien talolle ja yksi taas kaipasi intimitietisuojaa konetta käytettäessä.

6.2.3 Vertaistuki

Vertaistuki -osion vastauksille ei voi antaa suurta painoarvoa, koska käyttäjiä on monia kymmeniä, mutta vastauksia tuli sen sijaan vain 14. Koska vastaajamäärä on näin pieni, niin en näe järkeväksi käyttää tässä tapauksessa prosentteja vaan henkilömäärää. Toisaalta toiminnassa kannattaa miettiä, miksi tämän osa-alueen vastausprosentti on näin pieni.

Mahdollisuuksien talon vertaistukitoimintaa tunsivat erittäin hyvin yksi vastaajista, hyvin kuusi vastaajista, kohtalaisesti neljä vastaajista ja huonosti kolme vastaajista. Vertaistuki vastasi erittäin hyvin kahden vastaajan tarpeisiin, hyvin kuuden vastaajan tarpeisiin ja kohtalaisesti viiden vastaajan tarpeisiin. Yksi jätti vastaamatta. Vertaistukitoiminnasta tunsivat saavansa tietoa erittäin hyvin neljä vastaajista, hyvin kuusi vastaajista, kohtalaisesti kolme vastaajista ja huonosti yksi vastaajista.

Kaksi vastaajista kaipasi enemmän informaatiota toiminnasta. Yksi toivoi, että vastuuta toiminnasta jaettaisiin enemmän. Yksi oli sitä mieltä, että liian iso ryhmä tuo vaikeuksia kertoa omista tuntemuksistaan. Yksi toivoi toimintaa myös ilta-ajalle ja yksi kaipasi eri teemoja tapaamisille.

6.2.4 Ryhmät

Ryhmistä tunsivat saavansa tietoa etukäteen erittäin hyvin 23 prosenttia vastaajista, hyvin 50 prosenttia vastaajista, kohtalaisesti 16 prosenttia vastaajista ja huonosti 6 prosenttia vastaajista. 4 prosenttia vastaajista ei käyttänyt kyseenomaista palvelua ja 1 prosentti vastaajista jätti vastaamatta.

Haluamansa ryhmäpaikan on kokenut saavansa erittäin hyvin 52 prosenttia vastaajista, hyvin 37 prosenttia vastaajista ja kohtalaisesti 9 prosenttia vastaajista. 1 prosentti vastaajista ei käyttänyt kyseenomaista palvelua ja 1 prosenttia vastaajista jätti vastaamatta.

39 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että ryhmät palvelevat erittäin hyvin kuntoutumista, hyvin 49 prosenttia ja kohtalaisesti 10 prosenttia. 3 prosenttia vastaajista ei vastannut mitään tähän kohtaan. 49 vastaajaa perusteli vastauksensa. Suuri osa vastaajista oli sitä mieltä, että ryhmään osallistuminen tuo sisältöä elämään ja näin kuntouttaa heitä. Moni oli sitä mieltä, että muilta kävijöiltä saa tukea ja ymmärrystä, koska he ovat samankaltaisessa elämäntilanteessa. Luovan terapian ryhmää keuhuttiin useassa vastauksessa. Sen nähtiin edistävän kuntoutumista erityisen hyvin.

97 prosenttia vastaajista ei pitänyt kustannuksia esteenä ryhmään osallistumisessa ja 2 prosenttia vastaajista taas piti niitä esteenä. 2 prosenttia vastaajista jätti vastaamatta. 20 vastaajista perusteli vastauksensa. 7 vastaajista oli sitä mieltä, että kustannukset ovat pieniä. 12 vastaajista ei käyttänyt ryhmiä, joissa on maksuja, mutta eivät silti pidä maksullisia toimintoja kalliina. Monet vastaajista olivat sitä mieltä, etteivät matkakustannuksetkaan ole niin suuria ettei ryhmään voisi osallistua.

Vastaajilla oli paljon ideoita uusiksi ryhmätoiminnoiksi. Kaksi vastaajaa toivoi Veda-maalausta ja kaksi lauluryhmää. LP-levyjen kuunteluryhmä oli yhden vastaajan toiveissa. Pariskuntaryhmä mielenterveyskuntoutujalle ja hänen puolisoilleen oli yhden vastaajan toive uudeksi ryhmätoiminnoiksi. Kaksi toivoi tanssiterapiaa ja yksi liikunnallisia ryhmiä lisää. Yksi kaipasi ryhmää masennuksen hoitoon ja yksi syömishäiriöisten ja persoonallisuushäiriöisten ryhmää. Toiminnallisia

ryhmiä kaipasi kaksi vastaajaa ja yksi kaipasi tuoksu- ja hierontaryhmää sekä aromaterapiaa. Elokuvaryhmä oli yhden toiveissa ja kirjallisuus- ja runoryhmä taas toisen. Yksi kaipasi sekä yksilötoimintaa että yhteistoimintaa samojen ongelmien kanssa kamppaileville. Yksi kaipasi jotain piristävää toimintaa.

Muita kommentteja ryhmätoiminnoista antoi vielä 22 vastaajaa. Ryhmiä keuhuttiin todella paljon. Venyttely ja rentoutus oli kahden vastaajan mieleen. Luovaa toimintaa kaivattiin. Kolme oli sitä mieltä, että on mukava tavata tuttuja ihmisiä ryhmissä.

6.2.5 Kahvilatoiminta

94 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että kahvilan aukioloajat olivat sopivat. 6 prosenttia jätti vastaamatta. Kolme vastaajista toivoi, että kahvila voisi olla auki myös iltaisin ja kolme toivoi kahvilan olevan auki viikonloppuisin.

Kahvilan tuotevalikoimaa piti erittäin hyvänä 12 prosenttia vastanneista, hyvänä 51 prosenttia vastanneista, kohtalaisena 30 prosenttia vastanneista ja huonona 2 prosenttia vastanneista. 4 prosenttia jätti vastaamatta. Pikaruokaa sekä suolaisia ja makeita leivonnaisia toivottiin. Yksi toivoi keskiolutta ja yksi lakritsia. Yksi toivoi hedelmiä ja yksi terveellisempiä vaihtoehtoja pasteijan tilalle. Yksi toivoi myyntiin maitoa, leipää ja muita elintarvikkeita. Yksi toivoi enemmän valikoimaa ja yksi taas oli sitä mieltä, ettei saisi olla liikaa valikoimaa. Yksi kaipasi vahvaa haudutettua teetä ja tavallista teetä.

Kahvilan palvelun koki erittäin hyväksi 41 prosenttia vastaajista, hyväksi 43 prosenttia vastaajista ja kohtalaiseksi 10 prosenttia vastaajista. 2 prosenttia vastaajista ei käytä kyseenomaista palvelua ja 4 prosenttia vastaajista jätti vastaamatta.

Ruokailun toimivuuden koki erittäin hyväksi 4 prosenttia vastaajista, hyväksi 25 prosenttia vastaajista ja huonoksi 12 prosenttia vastaajista. 47 prosenttia vastaajista ei käytä kyseenomaista palvelua ja 12 prosenttia vastaajista jätti vastaamatta. Seitsemän vastaajista antoi kehittämissideoita ruokailuun. Yksi toivoi jälkiruokaa ja yksi erilaisia salaattivaihtoehtoja ruokailuun. Yksi toivoi ilmoittautumisaikaa

myöhemmäksi ja yksi toivoi, ettei tarvitsisi edes ilmoittautua. Yksi toivoi, että saisi valita syökö vai eikö. Yksi toivoi reseptikansiota ruuanvalmistukseen.

7 OPINNÄYTETYÖN ANTI JA LUOTETTAVUUS

7.1 Klubitalot

Vaikka Haminan klubitalo ja Karhulan klubitalo järjestääkin samanlaista toimintaa keskenään, huomasin vastausten perusteella, että Karhulassa on selkeämmin käsitetty klubitalotoiminnan malli. Tuntui siltä, että Karhulan klubitalon haastateltavat vastasivat kuin olisivat osanneet ulkoa klubitalotoiminnan perimmäisen tarkoituksen. Haminassa ei kysymykseni ainakaan auennut niin hyvin kuin Karhulassa. Toisaalta kysymyksen asettelukin saattoi aiheuttaa sen, ettei kysymyksiäni ymmärretty toisessa paikassa.

Vastausten perusteella tuntui siltä, että toiminta koetaan kummassakin paikassa laadukkaaksi, sillä positiivista sanottavaa oli paljon enemmän kuin negatiivista sanottavaa. Kummassakin paikassa vastaajat joutuivat todella miettimään ennen kuin saivat vastattua, mitkä tekijät estävät kuntoutumista klubitalolla. Klubitalot ja niiden toiminta ei paljon kritiikkiä saanut.

7.2 Mahdollisuuksien talo

Mahdollisuuksien talon kyselyjen osalta vastauksia tuli runsaasti. Vastaajilla tuntui pääasiallisesti olevan paljon hyvää sanottavaa toiminnasta. Heidän vastauksiin tuli hyvin esille myös asioita, joita tulisi kehittää. Ohjaajia ja heidän toimintaansa keuhuttiin useassa eri avoimessa vastauksessa. Palveluiden käyttäjät keuhivat myös toisiaan useissa avoimissa vastauksissa ja toiminta tuntui olevan hyväksimönen käyttäjän mielenterveydelle. Toiminta tuntui vastausten perusteella olevan todella laadukasta.

Muutoksista kysyttäessä huomasin, että vastaukset jakaantuivat selkeästi. Tämä ei ollut mikään yllätys, sillä Mahdollisuuksien taloa on remontoitu ja toimintaan on tullut muutoksia. Kukaan ei silti ollut sitä mieltä, että muutoksista saa huonosti tietoa etukäteen tai että muutoksiin pääsee huonosti vaikuttamaan. Toisaalta suuri osa vastaajista oli positiivisella mielellä muutoksiin liittyvissä kysymyksissä, mutta silti näkyi selvästi, että moni vastaajista sai kohtalaisesti tietoa muutoksista etukäteen ja pääsi kohtalaisesti mielestään vaikuttamaan muutoksiin. Tässä voisi olla parannettavaa Mahdollisuuksien talolla.

ATK -toiminnasta vastauksia kertyi aika vähän, mutta toisaalta se on ihan ymmärrettävää, koska aika pieni osa käyttää tietokoneita Mahdollisuuksien talolla. Painotus on muissa toiminnoissa. Vertaistuestakaan ei tullut paljon vastauksia, vaikka se on tärkeä osa Mahdollisuuksien talon toimintaa. Tässäkin osiossa vastaukset jakautuivat aivan selvästi. Tiedotusta vertaistoiminnoista tulisi kehittää ja vertais-toimintaa yleensäkin kannattaisi kehittää. Kehittämistä tulisi tehdä palvelujen käyttäjien kanssa, koska siitä he hyötyisivät itsekkin.

Ryhmien toimintaan vastasi suuri joukko, koska kyselylomakkeeseen vastattiin ryhmien aikana ohjaajan valvonnassa. Vastauksissa näkyi positiivinen suhtautuminen ryhmiin ja ryhmien ohjaajiin. Todella kiitettävästi vastaajat olivat silti keksineet toimintaan parannettavaa. Se ei varmaankaan johtunut nykyisten ryhmien tason huonoudesta vaan siitä, että ryhmissä käyminen kohentaa hyvin kuntoa ja niitä kaivataan tämän takia lisää. Kun uusia ryhmiä suunnitellaan, tulisi ottaa huomioon tästä kyselystä saatuja vastauksia, jotta ryhmien toiminta vastaisi odotuksia. Tässäkin olisi hyvä ottaa suunnitteluun mukaan palvelujen käyttäjiä.

Kahvilan toiminta sai myös paljon positiivista palautetta ja vastauksia tuli aika paljon. Tuotevalikoimasta oltiin montaa mieltä. Melkein kolmannes vastaajista piti tuotevalikoimaa kohtalaisena. Koska kahvilaa pidetään todella tärkeänä, niin tuotevalikoimaakin tulisi miettiä yhdessä palveluiden käyttäjien kanssa. Kahvilan yhteydessä on muutoksen myötä alkanut ruoanvalmistaminen ja ruokailumahdollisuus. Palvelun toimivuus koettiin pääasiallisesti hyvänä vaikkakin melkein puolet vastaajista ei käytä palvelua. Jos ruokailusta kysyttäisiin puolen vuoden päästä uudestaan, voisi palvelun käyttäjiä olla enemmän. Ruokailu ei ole vielä täysin

löytänyt kohderyhmäänsä, mutta varmaan kun asiaan totutaan ruokailu alkaa tulla yhä tärkeämmäksi palvelujen käyttäjille.

7.3 Käytetyn tutkimusmenetelmän ja luotettavuuden tarkastelu

Klubitalojen osalta haastattelussa nousi esille kysymys mahdollisesta jatkohaastattelusta. Tällainen haastattelu olisi voinut saada aikaan vieläkin puntaroidumpia vastauksia. Toisaalta klubitaloille suoritettu haastattelu on vain alkusysäys laadun tarkastelulle. Haastattelun pohjalta suoritettava kysely antaa aikanaan vastauksia liittyen klubitalojen laatuun.

Mahdollisuuksien talolla suoritettu kysely antoi pääosin aika positiivisia vastauksia ja se laittoi miettimään, johtuiko se kysymysten asettelusta vai vastausvaihtoehtojen asettelusta. Toisaalta avoimissa vastauksissa tuli myös esille toiminnan negatiivisia puolia ja parannusehdotuksia. Ilman avoimia vastauksia kyselyistä ei olisi saatu niin kattavia vastauksia. Avoimien kysymysten käyttö strukturoitujen kysymysten lomassa tuntui kaikin puolin järkevältä. Luotettavuus parani niiden myötä huomattavasti, kun vastaajat saivat omin sanoin perustella vastauksiaan. Yleinen -osion toisella sivulla vastaajien vähyys johtui siitä, että vastaajat eivät tajunneet kysymysten jatkuvan toisella puolen paperia. Toisen sivun vastausten luotettavuus kärsi tästä asiasta. Minun olisi pitänyt selkeämmin, esimerkiksi nuolikuvion avulla, tuoda esille kyselyn jatkuminen kääntöpuolella.

7.4 Päivätoimintojen edelleen kehittäminen Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatriassa yhdistyksessä

Koska laatu nähdään Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrisessa yhdistyksessä toimintojen edelleen kehittämisenä, halusin vielä analysoida vastauksia yhdessä yhdistyksen kanssa. Pidin tilaisuudet erikseen Mahdollisuuksien talon henkilökunnan kanssa ja sen jälkeen vielä palveluiden käyttäjien kanssa. Nämä tilaisuudet osoittautuivat antoisiksi heidän laatutyöskentelynsä kannalta. Minä kerroin omat näkemykseni vastauksista ja työntekijät ja kyselyn vastaajat kertoivat omansa. Tässä vuorovaikutuksessa syntyneet ideat ja ajatukset olivat lisäinformaatiota asiakaspalvelun laatuun liittyen. Jatkossa kyseisenlaisiin tilaisuuksiin kannattaa

varata enemmän ajallista resurssia. Tilaisuuksissa mietimme vastauksien pohjalta, kuinka Mahdollisuuksien talon toimintaa voisi edelleen kehittää. Työntekijät tarttuivat heti vastauksissa nousseisiin pieniinkin epäkohtiin ja kertoivat kuinka he aikovat jatkossa toimia.

Työntekijöiden kanssa päätimme, että kysely suoritetaan vuoden päästä uudestaan, jotta nähdään onko kehitystä tapahtunut. Kysymyksiä ei lähdetä muokkaamaan kovinkaan paljoa, koska muuten vertailu voi muuttua hankalammaksi. Tilaisuudessa nousi esille, että Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrisessa yhdistyksessä kehittämistyö on tärkeää. Kyselystä oli todellista hyötyä yhdistykselle ja se olikin kyselyn tarkoitus.

Pidin tilaisuuden myös klubitalojen johtajien kanssa. Siellä tarkastelimme klubitalojen haastatteluissa nousseita kysymyksiä. Selvisi, että klubitalot tekevät kyllä yhteistyötä keskenään, mutta täsmälleen samanlaisen toiminnan järjestäminen ei ole tarkoituksen mukaista. Jäsenten tarpeet toiminnoille ovat erilaisia kummassakin paikassa. Tarkoitus ei ole myöskään noudattaa täysin amerikkalaista Fountain House -mallia, koska lähtökohdat siellä ovat aivan erilaiset sosiaaliturvan puuttessa. Osa standardeista on loistavia, mutta osaa ei ole tarvetta noudattaa juuri erilaisten tarpeiden mukaan. Tilaisuudessa kävimme läpi myös tulevaa kyselylomaketta. Kyselylomake tulee näyttämään, mitä tarpeita jäsenistöllä on klubitaloissa. Kysely näyttää mihin suuntaan kumpikin talo kehittyy.

7.5 Kyselyjen luotettavuus

Voisi vieläkin tarkemmin miettiä miten saisi luotettavampia vastauksia. Kyselyissä tulisi kysyä vähän taustatietoa, jotta pystytään paremmin analysoimaan vastauksia. Vastauksiin voi vaikuttaa se, onko vastaajana mies vai nainen ja kuinka kauan on käyttänyt palvelua. Vastausten asettelussa tulisi muistaa myös se, että vastaajien vireystaso vaihtelee huomattavasti, koska kyse on mielenterveyskuntoutujasta. Tämän vuoksi tulisi tehdä selkeitä ja mahdollisimman lyhyitä kysymyksiä. Sama koskee myös vastausvaihtoehtoja. Myös selkeät ohjeet kyselyn vastaamiseen tulisi ilmetä kyselylomakkeessa tai haastattelussa vastaajille.

Avoimet kysymykset eivät välttämättä ole kaikkien vireystasolle sopivia ja sen vuoksi usea mielenterveyskuntoutuja jättää vastaamatta avoimiin kysymyksiin. En silti pidä esteenä avoimien kysymysten laittoa kyselyyn, sillä liian moni hyvä ja tyhjentävä vastaus jäisi saamatta, jos ei avoimia kysymyksiä olisi.

Kysymyksiä laadittaessa tulisi tarkoin miettiä, miten vastausvaihtoehdoista saisi olennaiset asiat esille, niin ettei tarvitsisi käyttää niin paljon avoimia kysymyksiä. Mitä vähemmän tarvitsee käyttää avoimia kysymyksiä, sitä helpompaa vastausten analysointi ja tarkastelu on.

Vastausten analysoinnin jälkeen olisi hyvä, jos vastaajista mahdollisimman moni saataisiin yhdessä pohtimaan kyselyssä nousseita tuloksia. Tällä tavoin vastauksista voidaan saada uusia puolia esille, mitä ei välttämättä olisi saatu pelkästään yksin analysoimalla. Näin toimimalla saadaan paremmin kehitettyä toimintaa edelleen.

8 POHDINTA

Näin jälkikäteen ajateltuna olisin voinut vielä enemmän käyttää aikaa kyselylomakkeen kysymysten miettimiseen. Minun olisi pitänyt ottaa enemmän huomioon ohjaavan opettajan antamia ohjeita kysymysten asettelussa. Menin mielestäni liikaa tilaajan ehdoilla ja kysymysten kvalitatiivisuus ehkä jollain lailla kärsi tästä. Oli toki hyvä, että kävin paljon keskustelua tilaajatahon kanssa, mutta keskustelua olisi pitänyt käydä enemmän myös opettajan suuntaan. Minun olisi pitänyt sisäistää paremmin itselleni, mitä tarkoittaa kvalitatiivinen lähestymistapa.

Vaikka sivuja tässä työssä on yli neljäkymmentä, olisi minun pitänyt vieläkin enemmän panostaa lähteiden määrään. Minun olisi pitänyt kerätä vieläkin enemmän tietoa aiheesta ja suhtautua kriittisemmin lähteisiin.

Positiivista kuitenkin on se, että opinnäytetyöni auttoi solmimaan kontakteja Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatriseen yhdistykseen ja voin hyötyä siitä työllistymällä heille. Opinnäytetyöni valmistuminen on ollut pitkä prosessi, mutta suurimman osan tekstistä olen kirjoittanut jo vuonna 2005 - 2006. Yhdistys sai näin

ollen tarvittavaa tietoa laadusta ja sen kehittämistä vaikkei työ itsessään valmistunutkaan silloin.

Haastattelut ja kyselyt antoivat positiivista kannustusta mielenterveyspalvelujen kehittämiseen ja se lienee yksi työni suurimpia ansioita. Kyselyistä muodostui myös helppo työväline, jonka avulla laadun tarkkailua voidaan Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrisessa yhdistyksessä jatkossa toteuttaa. Itse sain opinnäytetyötä tehdessäni huomattavan kokemuksen laadun kehittämistä ja tarkkailusta. Tästä on varmasti hyötyä minulle työelämässä tulevina vuosina.

LÄHTEET

Kirjallisuus:

Ahlfors L., Saarikoski M. & Sova I.(1994). Psykiatrinen auttamistyö. Porvoo: Weilin+Göös

Toim. Eräsaari R., Lindqvist T., Mäntysaari M. & Rajavaara M. (1999) Arviointi ja asiantuntijuus. Helsinki: Gaudeamus

Grönroos C. (1998). Nyt kilpaillaan palveluilla. Suomen ekonomiliitto ja WSOY.

Holma T. (2003). ITE 2 –opas uudistuneen itsearviointi- ja laadunhallintamennettelmän käyttöön. Helsinki: Suomen kuntaliitto

Kaakkois-Suomen sosiaalipsykiatrinen yhdistys ry, Laatukäsikirja, 2005

Lundström I. (toim.) (2003) Parasta palvelua Selvitys kuntapalvelujen järjestämisen vaihtoehtoista. Helsinki: Suomen kuntaliitto

Outinen M., Mäki T., Siikander S. & Liukko M. (2001) Laatu kannattaa – Mikä kannattaa laatutyötä? Selvitys laadunhallinnasta sosiaali- ja terveyshuollossa. Helsinki: Stakes

Saarelainen R., Stengård E. & Vuori-Kemilä A. (2003). Mielenterveys- ja päihdetyö: yhteistyötä ja kumppanuutta. Porvoo: Werner Söderström Osakeyhtiö

Silén T. (2001). Laatu, brandi ja kilpailukyky. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö

Sosiaali- ja terveysministeriö (2001). Mielenterveyspalveluiden laatusuositus. Helsinki: Suomen kuntaliitto

Suomen Kuntaliitto. Tutkimus kuntien talousjohtamisesta [verkkojulkaisu] [viitattu 1.10.2005] Saatavissa:

Sähköiset lähteet:

Eduskunta. Mielenterveystyö [verkkójulkaisu] [viitattu 5.11.2005]

Saatavissa: <http://www2.eduskunta.fi/fakta/edustaja/228/mielenterveys.html>

http://www.kunnat.net/k_perussivu.asp?path=1;29;60;49875030;8

<http://www.stakes.fi/palvelut/mielenterveys/me/toimijoita/kunnat-avopalvelut.html>

LIITE 1/ Kysely Mahdollisuuksien talolle
Liitteen asettelu on kärsinyt painoteknisistä syistä.

Hei!

Olen Suvi Kääriäinen Satakunnan ammattikorkeakoulusta
ja teen opinnäytetyötä

KAKSPY ry:n päivätoimintojen laadusta.

Valmistun sosionomiksi (AMK)

Tammikuussa 2006.

Tämän kyselyn tarkoituksena on
kartoittaa asiakkaiden ajatuksia ja toiveita
Mahdollisuuksien talon päivätoimintoihin liittyen.

Vastaukset käsitellään
luottamuksellisesti ja nimettömänä.

Kyselyn keskeiset tulokset
käydään läpi viikkopalaverissa.

Opinnäytetyö on myös nähtävillä
Mahdollisuuksien talolla
Helmikuussa 2006.

Ystävällisin terveisin

Suvi Kääriäinen

1. Mistä olet saanut tietoa Mahdollisuuksien talosta?

- Mielenterveyskeskuksesta
- lehdestä
- ilmoitustaululta
- kavereilta
- Internetistä
- muualta, mistä? _____

2. Miten mielestäsi palvelujen käyttäjät ja ohjaajat voisivat helpottaa uusien kävijöiden osallistumista Mahdollisuuksien talon toimintaan?

3. Koetko Mahdollisuuksien talon turvallisena paikkana? kyllä
 ei

Peruste-

lut: _____

4. Ovatko ohjaajat mielestäsi riittävästi läsnä? kyllä
 ei

Peruste-

lut: _____

5. Tavoitatko ohjaajat tarvittaessa?: erittäin hyvin
 hyvin
 kohtalaisesti

___ huonosti

Toiveita ohjaajille:

6. Millaisena koet ilmapiirin Mahdollisuuksien talolla?

___ erittäin hyvä
___ hyvä
___ kohtalainen
___ huono

Peruste-

lut: _____

7. Näkykö suvaitsevaisuus mielestäsi Mahdollisuuksien talon toiminnassa?

Kyllä___

Ei_____

8. Näkykö tasa-arvo mielestäsi Mahdollisuuksien talon toiminnassa?

Kyllä___

Ei_____

Mi-

ten: _____

9. Saatko riittävästi tietoa muutoksista etukäteen?

___ erittäin hyvin
___ hyvin
___ kohtalaisesti

___ huonosti

10. Pääsetkö vaikuttamaan muutoksiin?

___ erittäin hyvin

___ hyvin

___ kohtalaisesti

___ huonosti

11. Miten mielestäsi toimintaa voisi edelleen kehittää?

12. Kommentteja Mahdollisuuksien talon päivätoiminnoista

ATK -TOIMINTA

1. Onko ATK-laitteistoa mielestäsi riittävästi?

___ kyllä

___ ei

2. Millaista ATK-opetus mielestäsi on?

___ erittäin hyvää

___ hyvää

___ kohtalaista

___ huonoa

___ en käytä ko. palvelua

3. Saatko ATK-opetusta tarvittaessa?

___ kyllä

___ ei

Peuste-

lut: _____

4. ATK-huoneen työrauha on mielestäsi: erittäin hyvä
 hyvä
 kohtalainen
 huono
 en käytä ko. palvelua

Toiveita ATK-huoneen työrauhaan/toimintaan liittyen:

KAHVILA - toiminta

1. Kahvilan aukioloajat ovat mielestäsi sopivat? kyllä
 ei

Toiveita kahvilan aukiololle:

2. Kahvilan tuotevalikoima on mielestäsi: erittäin hyvä
 hyvä
 kohtalainen
 huono
 en käytä ko. palvelua

Toiveita tuotevalikoiman suhteen?

3. Kahvilan palvelu on mielestäsi: erittäin hyvää

- hyvää
- kohtalaista
- huonoa
- en käytä ko. palvelua

4. Ruokailun toimivuus on mielestäsi

- erittäin hyvä
- hyvä
- kohtalainen
- huono
- en käytä ko. palvelua

Kehittämissideoita ruokailuun:

RYHMÄT

1. Saatko tietoa uusista ryhmistä etukäteen:

- erittäin hyvin
- hyvin
- kohtalaisesti
- huonosti
- en käytä ko. palvelua

2. Oletko saanut haluamasi ryhmäpaikan:

- erittäin hyvin
- hyvin
- kohtalaisen helposti
- huonosti
- en käytä ko. palvelua

3. Mielestäsi ryhmät palvelevat kuntoutumista:

- erittäin hyvin
- hyvin
- kohtalaisesti
- huonosti
- en käytä ko. palvelua

Peruste-

lut: _____

4. Estävätkö kustannukset sinua osallistumista ryhmään? _____ kyllä
_____ ei

Peruste-

lut: _____

5. Ideoita uusiksi ryhmätoiminnoiksi:

6. Muita kommentteja ryhmätoiminnoista:

VERTAISTUKI

1. Tunnetko mahdollisuuksien talon vertaistoimintaa?

_____ erittäin hyvin
_____ hyvin
_____ kohtalaisesti
_____ huonosti

2. Vastaavatko vertaistoiminnot tarpeisiisi?

_____ erittäin hyvin
_____ hyvin
_____ kohtalaisesti
_____ huonosti

3. Saatko vertaistoiminnasta tietoa?

_____ erittäin hyvin

___ hyvin
___ kohtalaisesti
___ huonosti

Kommentteja / ideoita koskien Mahdollisuuksien talon vertaistointia

KIITOS, ETTÄ OLET JAKSANUT VASTATA! 😊

LIITE 2/ Haastattelu klubitaloille

Tavoitteenani on haastatella kolmea henkilöä kummassakin klubitalossa. Haastattelun kahta jäsentä ja yhtä työntekijää. Valitsin haastattelutyypiksi avoimen haastattelun teemahaastattelun sijaan, koska tämä lähti klubitalojen tarpeesta. Tarkoituksena on, että vastauksista nostan teemoja ylös ja niiden pohjalta laadin kyselylomakkeen. Mietin pitkään, valitsenko ryhmähaastattelun vai yksilöhaastattelun. Minusta ryhmähaastattelu tuntui tässä tapauksessa paremmalta vaihtoehdolta, koska vastaajina on kahta erilaista tyyppiä. Uskoisin, että kun laitetaan jäsenet ja ohjaaja miettimään yhdessä omista näkökulmistaan käsin kysymyksiä, syntyy hedelmällinen keskustelu. Uskon, että haastateltavat eivät ujostele vastata ryhmässä, koska haastateltavat tuntevat toisensa ja klubitalon yhteisöllisyys on mitä luultavimmin luonut yhteishengen jäsenten ja työntekijöiden välille.

Klubitaloille haastattelu

1. Mikä on hyödyttänyt jäsenten kuntoutumisen tavoitteiden toteutumisessa klubitalolla?

(Vertaistuki?)

(työntekijä/työntekijät?)

2. Mikä on estänyt jäsenten kuntoutumisen tavoitteiden toteutumisessa klubitalolla?

Klubitaloille kysymyslomake

Teemakysymykset

Sukupuoli: ___nainen ___mies

Ikä:

Kuinka kauan olet ollut klubitalon jäsenenä? _____v.

LIITE 3/ Mahdollisuuksien talon kyselyn tulokset

Asettelut ovat kärsineet painoteknisistä syistä johtuen.

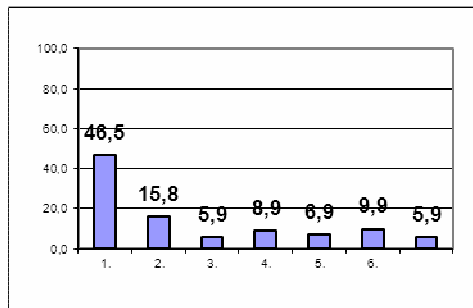
Mahdollisuuksien talo – yleinen

palautettu 63 kpl

%

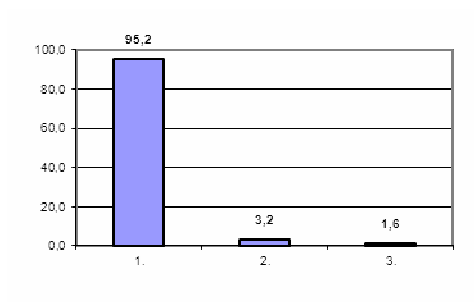
1. Mistä olet saanut tietoa Mahdollisuuksien talosta?

1.	MTK	47	46,5
2.	Lehdet	16	15,8
3.	Ilmoitustaulu	6	5,9
4.	Kaverit	9	8,9
+			
5.	Internet	7	6,9
6.	Muualta	10	9,9
7.	Ei vastausta	6	5,9

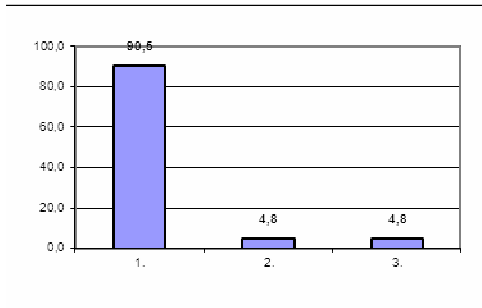
3. Koetko Mahdollisuuksien talon turvallisena paikkana?

1.	Kyllä	60	95,2
2.	Ei	2	3,2
3.	Ei vastausta	1	1,6

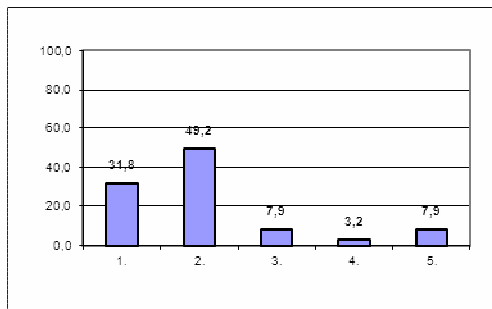
4. Ovatko ohjaajat mielestäsi riittävästi läsnä?

1.	Kyllä	57	90,5
2.	Ei	3	4,8
3.	Ei vastausta	3	4,8

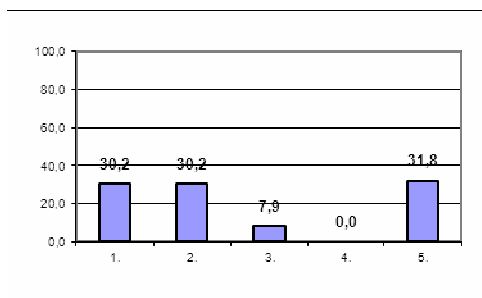
5. Tavoitatko ohjaajat tarvittaessa?

1.	Erittäin hyvin	20	31,8
2.	Hyvin	31	49,2
3.	Kohtalaisesti	5	7,9
4.	Huonosti	2	3,2
5.	Ei vastausta	5	7,9

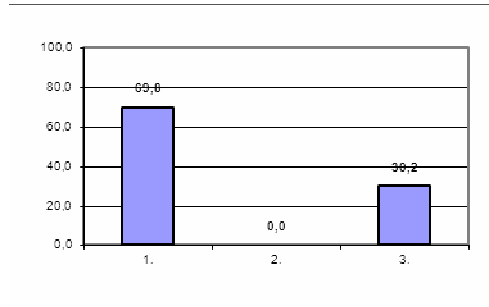
6. Millaisena koet ilmapiirin Mahdollisuuksien talolla?

1.	Erittäin hyvän	19	30,2
2.	Hyvä	19	30,2
3.	Kohtalainen	5	7,9
4.	Huono	0	0,0
5.	Ei vastausta	20	31,8

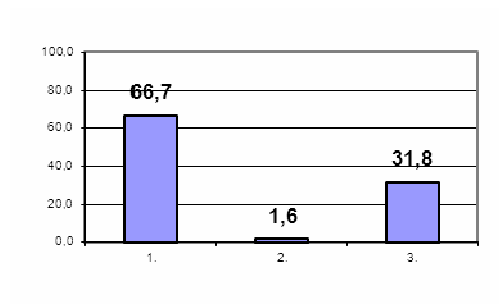
7. Näkökö suvaitsevaisuus mielestäsi Mahdollisuuksien talon toiminnassa?

1.	Kyllä	44	69,8
2.	Ei	0	0,0
3.	Ei vastausta	19	30,2

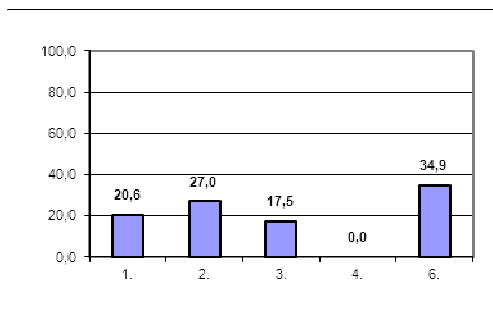
8. Näkökö tasa-arvo mielestäsi Mahdollisuuksien talon toiminnassa?

1.	Kyllä	42	66,7
2.	Ei	1	1,6
3.	Ei vastausta	20	31,8

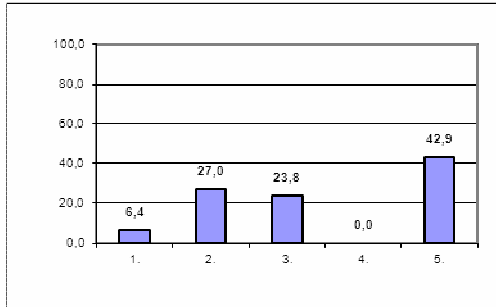
9. Saatto riittävästi tietoa muutoksista etukäteen?

1.	Erittäin hyvin	13	20,6
2.	Hyvin	17	27,0
3.	Kohtalaisesti	11	17,5
4.	Huonosti	0	0,0
6.	Ei vastausta	22	34,9

10. Pääsetkö vaikuttamaan muutoksiin?

1.	Erittäin hyvin	4	6,4
2.	Hyvin	17	27,0
3.	Kohtalaisesti	15	23,8
4.	Huonosti	0	0,0
5.	Ei vastausta	27	42,9

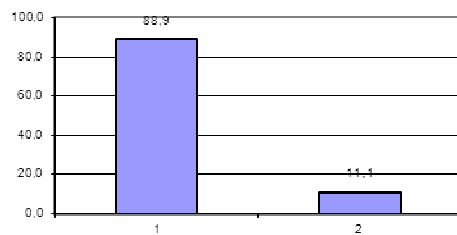

ATK -TOIMINTA

palautettu 9 kpl

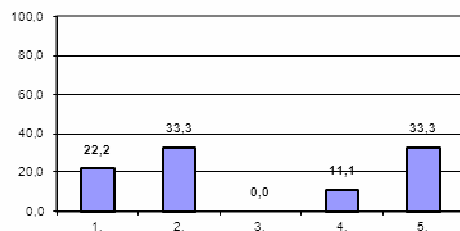
1. Onko ATK-laitteistoa mielestäsi riittävästi?

			%
1.	kyllä	8	88,9
2.	ei	1	11,1

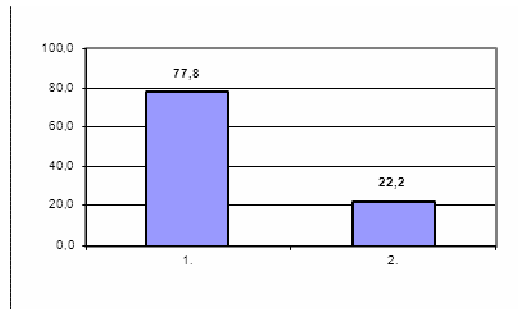
2. Millaista ATK opetus mielestäsi on?

1.	Erittäin hyvää	2	22,2
2.	Hyvää	3	33,3
3.	Kohtalaista	0	0,0
4.	Huonoa	1	11,1
5.	En käytä ko palvelua	3	33,3

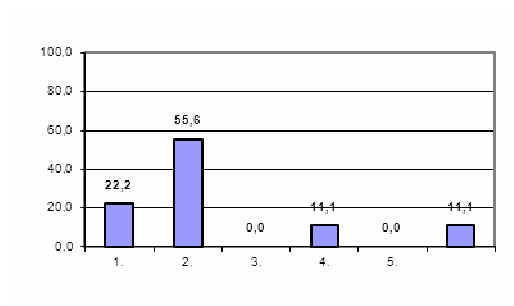
3. Saatto ATK-opetusta tarvittaessa?

1. Kyllä	7	77,8
2. Ei	2	22,2

4. ATK-huoneen työrauha on mielestäsi:

1. Erittäin hyvää	2	22,2
2. Hyvää	5	55,6
3. Kohtalaista	0	0,0
4. Huonoa	1	11,1
5. En käytä ko palvelua	0	0,0
Ei vastausta	1	11,1

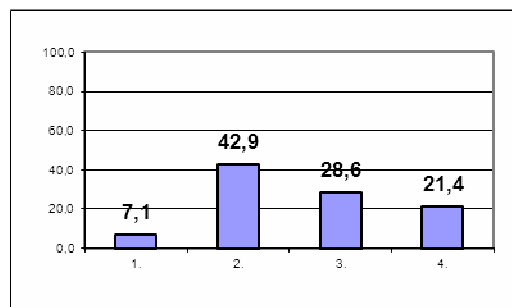

VERTASITUKI

palautettu 14 kpl

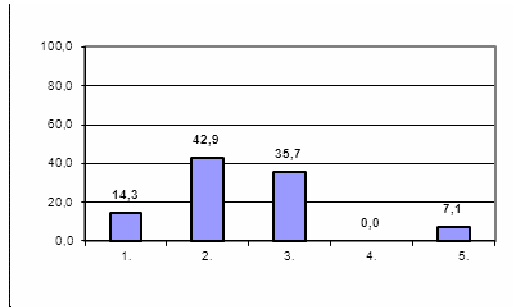
1. Tunnetko Mahdollisuuksien talon vertaistoimintaa?

1. Erittäin hyvin	1	7,1
2. Hyvin	6	42,9
3. Kohtalaisesti	4	28,6
4. Huonosti	3	21,4

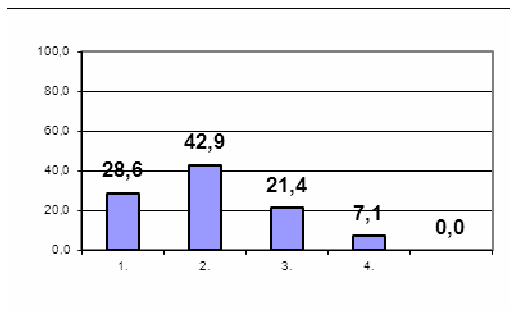
2. Vastaavatko vertaistoiminnot tarpeisiisi?

1. Erittäin hyvin	2	14,3
2. Hyvin	6	42,9
3. Kohtalaisesti	5	35,7
4. Huonosti	0	0,0
5. Ei vastausta	1	7,1

3. Saatko vertaistoiminnasta tietoa?

1. Erittäin hyvin	4	28,6
2. Hyvin	6	42,9
3. Kohtalaisesti	3	21,4
4. Huonosti	1	7,1
5. Ei vastausta	0	0,0

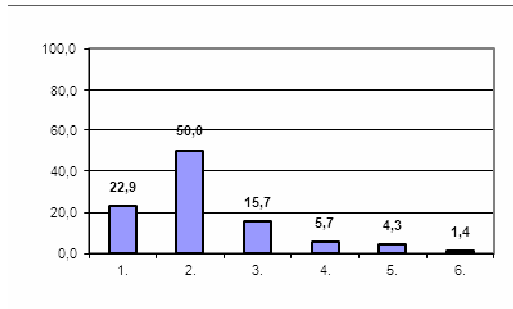

RYHMÄT

palautettu 70 kpl

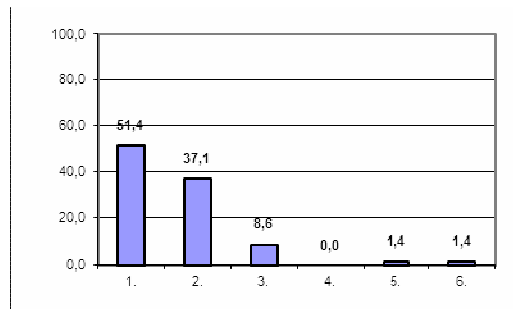
1. Saatto tietoa uusista ryhmistä etukäteen?

1. Erittäin hyvin	16	22,9
2. Hyvin	35	50,0
3. Kohtalaisesti	11	15,7
4. Huonosti	4	5,7
5. En käytä ko palvelua	3	4,3
6. Ei vastausta	1	1,4

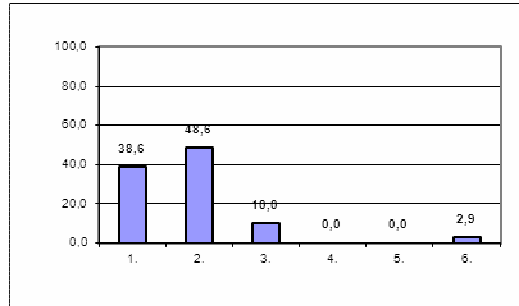
2. Oletko saanut haluamasi ryhmäpaikan?

1. Erittäin hyvin	36	51,4
2. Hyvin	26	37,1
3. Kohtalaisesti	6	8,6
4. Huonosti	0	0,0
5. En käytä ko palvelua	1	1,4
6. Ei vastausta	1	1,4

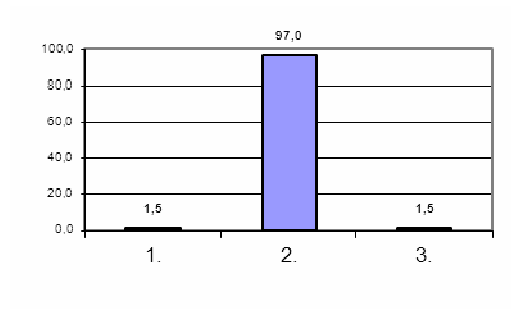
3. Mielestäsi ryhmät palvelevat kuntoutumista:

1. Erittäin hyvin	27	38,6
2. Hyvin	34	48,6
3. Kohtalaisesti	7	10,0
4. Huonosti	0	0,0
5. En käytä ko palvelua	0	0,0
6. Ei vastausta	2	2,9

4. Estävätkö kustannukset sinua osallistumasta ryhmään?

1. Kyllä	1	1,5
2. Ei	68	97,0
3. Ei vastausta	1	1,5

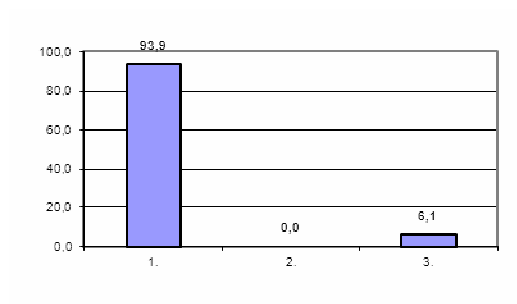

KAHVILA -TOIMINTA

palautettu 49 kpl

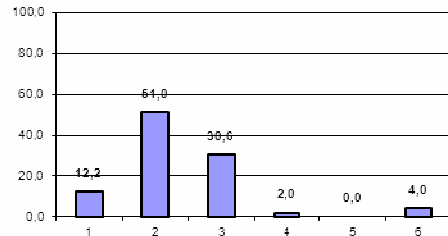
1. Kahvilan aukioloajat ovat mielestäsi sopivat?

1. Kyllä	46	93,9
2. Ei	0	0,0
3. Ei vastausta	3	6,1

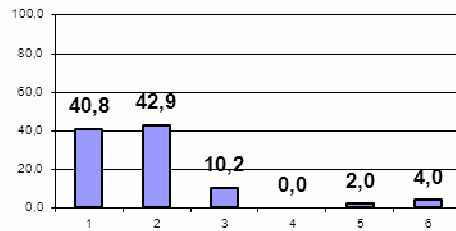
2. Kahvilan tuotevalikoima on mielestäsi:

1. Erittäin hyvä	6	12,2
2. Hyvä	25	51,0
3. Kohtalainen	15	30,6
4. Huono	1	2,0
5. En käytä ko palvelua	0	0,0
6. Ei vastausta	2	4,0

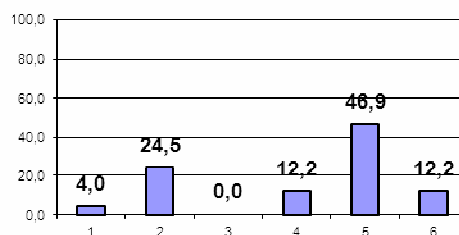
3. Kahvilan palvelu on mielestäsi:

1. Erittäin hyvä	20	40,8
2. Hyvä	21	42,9
3. Kohtalainen	5	10,2
4. Huono	0	0,0
5. En käytä ko palvelua	1	2,0
6. Ei vastausta	2	4,0

4. Ruokailun toimivuus on mielestäsi:

1. Erittäin hyvä	2	4,0
2. Hyvä	12	24,5
3. Kohtalainen	0	0,0
4. Huono	6	12,2
5. En käytä ko palvelua	23	46,9
6. Ei vastausta	6	12,2

LIITE 4

1. Mistä olet saanut tietoa Mahdollisuuksien talosta?

muualta, mistä?

- askarteluohjaajalta
- nuorisopolilta
- käymällä talossa
- klubitalo
- sairaalan psykiatriselta sairaanhoitajalta
- asumisvalmennusyksikkö Sateenkaaresta x 2
- ohjaajalta x 2
- sattumalta kuljin ohi
- puheneuvolasta

2. Miten mielestäsi palvelujen käyttäjät ja ohjaajat voisivat helpottaa uusien kävijöiden osallistumista Mahdollisuuksien talon toimintaan?

5 Kertomalla julkisesti median kautta

6 Ilmoittelu esim. ilmaisjakelulehdissä voisi saada osallistumiskynnystä matalammaksi.

8 Puhuen talon toiminnasta monille

10 Tiedottamalla enemmän

21 Tiedotus lehdistössä ja jos saisi jonkun ryhmäläisen kertomaan toiminnasta

28 Kertoa esim. lehdessä, mistä kysymys, tiedottaminen

53 Ehkä saamalla kynnystä matalammalle kertoen olevansa itsekin käyttäjä

33 ystävät pyytävät muita mukaan. Ohjaajat suosittelemalla ja kutsumalla ryhmiin, esittelemällä niitä ja kysymällä mistä olisivat kiinnostuneita

7 Käyttäjät pystyisivät puhumaan itsestään avoimesti

23 Kertomalla kavereille, mainostamalla

37 Tietysti jutella tutuilleen, että käy ja on mukava paikka, siinä olen tarkkana kelle kerron.

41 Käyttäjät: Kertovat avoimesti ystävilleen että käyvät talolla, talon toiminnasta

Ohjaajat: Kuten nytkin, ottavat uudet tulokkaat avoimesti ja ennakkoluulottomasti vastaan.

48 siitä kyllä varmaan joku mainitsee jotain joka viikko joten voisiko ehkä kumminkin olla jokin ”avoimet ovet” päivä. Puskaradio ja ”sisäpiiri”.

55 Neuvomalla ja tutustuttamalla esim.

24 Samalla tavalla kuin tähänkin mennessä. Kertomalla ja opastamalla

32 Selkeä toiminnan esittely. Tutustuttaminen henkilökuntaan ja jos mahd. muihin asiakkaisiin

44 Kertomalla mitä kaikkea Mahdollisuuksien talossa voi tehdä

38 –keskustelemalla –kertomalla toiminnasta (eli mitä täällä oikein tapahtuu)

12 Esittely toisen käyttäjän kanssa ei pakkoa, itse voi valita käyttämisestä

42 Jonkin sortin kummitoimintaa

mahdollisuuksien mukaan paikalla vuorovaikutuksessa.

45 Tietyt läsnäoloajat, jolloin uudet ihmiset otetaan vastaan. Kokeneet käyttäjät

9 Voisi olla jotain uusien ihmisten tapaamisia, missä voisi tavata ohjaajia ja muita asiakkaita

11 Toivottamalla ”ovenrakokurkistelija” tervetulleeksi reippaasti, ei tungetellen. Kertoen erilaisista toiminnoista

14 jutella uusien kävijöiden kanssa, olla käytettävissä, ei kuitenkaan tuputusta.

20 Kotkan Mahd. talon työntekijät ovat olleet todella hyvin helpottamassa uusien kävijöitten osallistumista mm. oikealla asenteella, erilaisilla asuttamismenetelmillä madaltaen kynnystä.

Esim. huomaavaisuus, lempeys ja konkreettisesti tukemalla esim. hakemaan sovitusta paikasta

29 Luulen vertaisaatto on toimiva tällä hetkellä. Tosin tarve tulee lisääntymään eli lisää työntekijöitä tarvitaan

50 Kertomalla avoimesti toiminnan eri muodoista, kuten nykyään tehdään.

56 Ohjaajat suorittaisivat ensiesittelyn ja olisivat mielellään ”suojamuurina” niiden tietojen pohjalta jotka uudesta kävijästä on (esim. sosiaalisten tilanteiden pelkääjille ei ole kiva jos joutuu yleisen keskustelun tai kohteena olemiseen) Myös yksilöllistä ohjausta

15 Kun huomataan, että on uusi henkilö, niin kaikki kävijät ja ohjaajat huomioisivat hänet ja toivottaisivat hänet tervetulleeksi joukkoon

46 HUOMAAMALLA uudet, epävarmat ja arat aivan erityisesti, eikä vain ihan ensimmäisellä käynnillä vaan aika pitkään aluksi kunnes tulee tunne, että ”uusi” on päässyt porukkaan mukaan ja ehkä on jo löytynyt vaikkapa yksikin muu asiakas jonka kanssa syntyy ajatusten vaihtoa

51 En tiedä. Itselläni ainakin pitää olla olo ja kunto hyvä, että voi ja jaksaa aikaisemmin, kun asu kauempana. Sitten itsekin jaksaa innostua, kun saa alkuapua

54 Täytyy itsekin tutustua vielä paremmin toimintaan

36 Viikko-ohjelma myös miekkarin ilm.taululle. Suora yht. otto puhelimitse. Yhteistyötä Valkealan sairaalan ja Mahd. talon kanssa

35 Ei paljon, jos kuntoutuja ei itse halua käyttää ryhmiä ja olla kiinnostunut ja motivoitunut tilanteeseensa olla kiinnostunut yleensä.

25 tilat ovat rajalliset, uudet käyttäjät tarvitsivat enemmän ilta-aikoja ja ryhmille tiloja

1 Päittää kokouksessa matka-menoista

19 Hyvin

13 Puhelintiedot?

26 en tiedä

31 en osaa sanoa

39 en osaa sanoa

3. Koetko Mahdollisuuksien talon turvallisena paikkana?

Perustelut: **Kyllä**

48 Ilmapiiri täällä luo sellaisen turvallisen ja luottamuksellisen olon joten on erittäin vaikea ajatella paikka epäturvallisena

8 On turvallinen olo, ohjaajat ammattitaitoisia ja ystävällisiä

32 Henkilökuntaa aina paikalla, ryhmissä selkeät säännöt

44 Luotan henkilökuntaan, eikä koskaan ole sattunut mitään

45 Ilmapiiri lämmin, salliva. Jos häiriöitä, henk. kunta asettaa rajat. Myös asiakkaat voivat tuoda osuutensa turvan rakentamiseen

31 ei ihmeempiä häiriöitä

15 Ei epämiellyttäviä kohtauksia. toistaiseksi

39 Ystävällinen asiantunteva neuvonta-opastus

13 Saan olla omana itsenäni lähes anonyyminä

6 Helppo tulla, helppo olla, kukaan ei arvostele ja ohjaajat korostavat vaihtolovelvollisuutta

53 vaihtolovelvollisuus

29 Siellä saa olla hiljaa jos haluaa. Kahviossa voi syödä omia eväitä. Lisäksi nimiä ei kerrota muille. Ehdoton vaihtolovelvollisuus toimii.

16 Kaikissa ryhmissä on vaihtolovelvollisuus ja se toimii hyvin

21 Tiedot eivät luultavasti leviä muille. itse en kerro muista ryhmäläisistä muille

46 Mahiksella voi käydä anonyyminä, sinne voi pujahtaa huomaamatta sijainnista johtuen, luottamuksellinen paikka, johon tunnen aina olevani tervetullut.

18 Turvallista on

19 On turvallista

9 Helppo oli aikanaan uutena tulla. Mukava ilmapiiri

14 täällä voi olla oma itsensä iloinen ja suruinen. Voi puhua ihan juuri mitä mielessä on.

33 Rauhallisia ihmisiä. Ei liian kiinnostuneita muiden asioista

41 Sinne on hyvä tulla, asiantuntevat ohjaajat, vertaistukea

38 Aina ollut ystävällinen henkilö läsnä

17 Ystävällinen henkilökunta, tuttujen tapaaminen.

56 Tutut ohjaajat ja osa tietää taustan ja ovat luotettavia

20 Koskaan ei esim. kiirettä käytetä ”tekosyynä” vaikka olisi millainen asiakas ja millaiset olosuhteet asiakkaalla. Aina on otettu hyvin vastaan.

34 Mukava ilmapiiri

22 Kun paikkaan tutustuu, se on OK

23 Saa mennä ryhmiin vapaasti, vaikuttaa toimintaan mielipiteellään

25 Yleensä ”akuutit” eivät tule paikalle vaan kuntoutujat tai vähän oireilevat

35 Siellä samassa tilanteessa olevia ihmisiä, he kohtelevat tasavertaisena.

47 Vertaistuki

49 Saa samanhenkistä seuraa. Tosi mukava paikka. Ohjaajat ovat osaavia.

50 Tilat ovat miellyttävät.

51 Kun tähän on sitoutunut, niin on parempi olla mukana toiminnassa, pysyy päämäärä selkeänä

55 kokemukseni on ollut pelkästään positiivista

37 Ei ole muuta kokemusta, kuin myönteinen

5 Rauhallinen leppoisa tunnelma

1 lämmin huoneisto, ruoka

Ei

24 Tuntemattomia ihmisiä ja mahdollisesti tuttuja ympärillä

36 En osaa ”käyttäytyä” ts. en tiedä ketä kaikki ihmiset on ja millainen käyttäytymiskoodi. En tunne ihmisiä, kaikki muut tietävät/osaavat toimia. Yksinäisyyden tunne

ei vastausta

11 Kävin aikaisemmin mielenterveyskeskuksen ryhmässä tuntien oloni tosi turvalliseksi. Hiukan haittaa ”kuleksiat”. Onhan tämäkin turvalliseksi

4. Ovatko ohjaajat mielestäsi riittävästi läsnä?

Kyllä

Perustelut:

6 Aina voi kysyä ja ohjaajat osaavat ohjata kiperissä tilanteissa

9 Aina ohjaajia tavattavissa

11 Aina saa ohjausta, neuvoja, opastusta, kun tarvitsee

14 Viikottain on jokainen tavattavissa tässä kahvilassa

16 Ohjaajilla tuntuu aina olevan aikaa olla läsnä ja tarvittaessa vastata kysymyksiin

19 Saa apua tarvittaessa

20 Täysillä ovat läsnä, auttaen, tukien lohduttaen, kannustaen. Iloisuus ja avoimuus ohjaajien kesken näkyy selvästi.

21 Itkun ja romahduksen aikana ja jälkeen saa ohjaajalta tukea, turvallisuutta ja ”pajausta”

23 Aina kun on ollut asiaa joku on ollut paikalla.

33 Niitä on paljon ja läsnä

Aina mukana, saa kysyä neuvoa.

50 Ohjaajat näyttäisivät olevan mahdollisuuksiensa mukaan mukana toiminnassa

55 Olen saanut opastusta, jos olen tarvinnut. Ja neuvoja

56 Niinä aikoina kun olen neuvoa tarvinnut olen saannut

13 Tunnen vain yhden. Hän on kokonaisvaltaisesti mukana

nä

44 Ohjaajat on minun ryhmässä ollut aina läsnä

41 Ovat läsnä koko ryhmän kokoontumisen ajan ja ottavat osaa keskusteluun mutta antavat tilaa myös ryhmän jäsenille kertoa omat mielipiteensä

43 Yhdessä ryhmässä vain käynyt, positiivinen kokemus eli läsnä

40 Kutomisessa: ennen remonttia sain ”kutomavuorollani” kutoa vaikka ohjaaja ei ollut paikalla. Nyt pääsee vain silloin, kun hän on paikalla. Toisaalta hyvä (ei tule väsytyksi itseään liialla ahkeroinnilla, mutta taas 2t päivässä on niin vähän, ettei viitsisi ajaa Kotkansaarelle!

48 No joskus joutuu vähän etsimään tai odottamaan. Se kuuluu vaan heidän työnkuvaan.

51 Kun päämäärä on yhteinen eli kuntoutuminen se auttaa pääsemään tavoitteeseen, ja helpottaa, vaikka välillä on hukassa itsensä kanssa.

25 toisaalta holhoava ote, joka kyllä on erittäin liukuva ajoittain paljon suunnittelu ym kokouksia mutta henk. koht. ote pysyy yleensä vakiona

15 Hoito on kyllä tarpeeksi

1 Pidämme kokouksia

Ei

22 Ohjaajat saattavat olla läsnä fyysisesti, muttei psyykkisesti. Vain muutama on läsnä oikeasti

24 Minun ohjaajani Ulla on aina läsnä

29 Sekä että. Toivoisin, että ohjaajien kanssa voisi jutella kiireettömästi arjen tapahtumista.

45 Yleisissä tiloissa ollut välillä ”puutetta” ohjaajan läsnä olosta. Kahvilatyöntekijällä oltava riittävät vuorovaikutustaidot ja vastuuntuntoa, kyky sietää oireilevia asiakkaita

Ei vastausta

32 Toisinaan kahvilapäivystyksen aikana liikaa muita töitä esim. tietokoneella.

46 toivoisin tapaavani heitä enemmän yhteisissä tiloissa myös, siis ei vain ryhmässä

5. Tavoitatko ohjaajat tarvittaessa:

Toiveita ohjaajille:

45 Työniloa! Yhdessä toimimalla luomme positiivisen yhteisön. Vertaisryhmät eivät kilpaile ohjaajien kanssa, vaan sopivat kasvuprosessissa pidemmälle ehtineille, jotka pystyvät kantamaan vastuuta itsestään ja toisistaan.

48 kiitos kun jaksatte!

51 Ole vain kannustava, iloitaan yhdessä, jos jotain on opittu.

20 Kaikki ohjaajat, erityisesti Ulla Hietanen on paneutunut täysillä työhönsä. Edelläm. asioissa

Ulla Hietanen on parhain ohjaaja masentuneelle / ahdistuneelle asiakkaalle.

33 Pysyy positiivisena, hyväntuulisina, avoimina

38 Keskustella kävijöiden kanssa. On kiva jutella silloin jos Rata on yksin!

15 Jos jättää soittopyynnön, niin vastaa / kun ehtii

40 Mulla vielä epäselvyyttä, miten saan ohjaajan kiinni, jos mulle tulee joku viime hetken este.

41 Itselleni: Olisin aktiivisempi ja rohkeampi ottaa ohjaajiin yhteyttä kun siltä tuntuu

28 Tiedottaminen sellaisille myös, jotka eivät ole aina läsnä

36 On hyvä että ohjaajat soittaisivat perään

34 Ohjelmat internettiin (jos ei vielä ole) –kellonajat, muutokset jns.

29 Päivystysajat käyttöön.

24 Enemmän yksilötoiminta mahdollisuuksia – kaikki eivät viihdy ryhmässä

22 Älkää pitkö yllä ammattiprofilia, olkaa enemmän ihmisiä, jäykkyys on pahasta ja saa aikaan tunteen että asiakas on ”sairas” ja ohjaaja ei.

25 aikuisina aikuisille, emme ole lapsia vaikka vaikutamme käytöshäiriöisiltä

27 lisää matkoja ja retkiä

21 ei ole

18 Ei ole

44 Ei mitään

6. Millaisena koet ilmapiirin Mahdollisuuksien talolla?

Perustelut:

Erittäin hyvä

2 Helppo tulla mukavien ohjaajien ja vrt.-ihmisten pariin

6 Aina tuntee itsensä tervetulleeksi

9 Helppo tulla, mukavia ihmisiä

35 Ihmiset ovat yleensä ystävällisiä kun heidät ottaa huomioon.

39 Kaikki ovat ystävällisiä

20 Ohjaajat pitävät asiakkaita tasavertaisina, ovat todella ystävällisiä. Ilmapiiri on kutsuva, houkutteleva, parantava masent. ihmiselle.

55 Henkilökunta ystävällistä + palvelu

18 Ilmapiiri on hyvä

19 Hyvä ilmapiiri
21 Turvallisuutena

Hyvä

4 -Olen tervetullut sellaisena kuin olen, -avoin, ystävällinen ilmapiiri
13 Tunnen vain pienen osan
14 helppo tulla, helppo olla
15 Ei riidellä.
16 Mahdollisuuksien talolla on lämmin tunnelma ja kaikkiin suhtaudutaan tasa-arvoisesti.
32 Suvaitseva ilmapiiri, paljon samaa kokeneita ihmisiä asiakkaina
33 Tilaa ja palveluja ystävällisiä
54 Saa olla oma itsensä. Ei tarvitse ”yli” yrittää
56 Ohjaajat ovat turvallisia, asiakkaiden muiden en osaa kye vielä keskustelemaan
28 Arkuutta, ei pääse helposti ryhmään, kokee ulkopuoliseksi

Kohtalainen

24 en ole asioinut siellä kuin kerran
25 hyvin erilaiset taustat
29 Remontin myötä mennyt levottomaksi

Ei vastausta

22 Vaihtelee, vertaisryhmien ilmapiiri on erittäin hyvä, usein kuitenkin ilmapiiri talolla melko jäykkä / sekava

7. Näkykö suvaitsevaisuus mielestäsi Mahdollisuuksien talon toiminnassa?

8. Näkykö tasa-arvo mielestäsi Mahdollisuuksien talon toiminnassa?

Miten:

Kyllä

6 Ketään ei erotella tai kohdella eri tavoin, oli sairaus tai syy käynteihin mikä tahansa
9 Kaikki tervetulleita, kaikkien kanssa ollaan kavereita
2 Ei ole rajattu ihmisiä
16 Mielenterveyskuntoutujia on eri kuntoisia ja kaikkiin suhtaudutaan yhtä suurella kunnioituksella
30 Kaikkia kohdellaan tasavertaisesti.
33 Ketään ei kyräillä eikä mulkoilla
35 Voi osallistua tasa-arvoisesti eri ryhmiin
39 Kaikki saavat neuvoa-apua.
55 Kaikki ihmiset samanarvoisia
56 Tervehditään, kuullaan ja otetaan kontaktia (ohjaajat)
4 mielipiteitä voi sanoa ja tulee kuulluksi
14 kaikki ihmiset huomioidaan

15 Ihmiset jotka tulevat ja mieltävät yhteiset pelisäännöt kyllä riittävän hyvin.
21 Kaikki saavat saman tuen

29 Ehkä ei siinä mielessä, että hyväkuntoiset eivät saa aina huomiota

Ei

22 Miesohjaajia ei ole. Miehillä ei ole oikein ryhmiä, enempi naisten juttu.

Ei vastausta

3 En osaa sanoa
25 miehille ei tekemis-ryhmiä kimppa-saunoja ym. kuten naisille
32 Miehille voisi suunnata lisää ohjelmaa.

9. Saatko riittävästi tietoa muutoksista etukäteen?
vin

___ erittäin hy-

___ hyvin
___ kohtalaisesti
___ huonosti

10. Pääsetkö vaikuttamaan muutoksiin?
vin

___ erittäin hy-

___ hyvin
___ kohtalaisesti
___ huonosti

11. Miten mielestäsi toimintaa voisi edelleen kehittää?

- 4 Omaisia mukaan esim. infoa masennuksesta
32 Iltaryhmiä eri kohderyhmille esim. masentuneiden vertaistukiryhmä ei sovellu kaikille.
11 Ottamalla toimintoihin keskusteluryhmiä
- 22 Pitäisi kouluttaa lisää luovan terapian osaajia, vertaisryhmän vetäjä pysyttävä talolla ehdottomasti ja hänelle saatava myös palkka!!!
24 lisää ohjaajia ja omia ryhmiä oman ikäluokan mukaan
26 lisää työntekijöitä
- 15 Ilmoitustaulu on sitä varten että kävijät voi kirjata tarpeensa
29 Silleen, että oisin itse enemmän paikalla. Tai lisää vastuuhenkilöitä toimittamaan ns. vertissivuja nettiin ja sisäistä sähköpostia
- 33 Kehittyy kovasti koko ajan. Uusia kävijöitä lisää, ammattilaisten luentoja
55 Kunhan otetaan huomioon paikan perusajatus, niin OK. Ihmiset + viihtyvyys
25 asukkaana talossa on kuin asuisi puuhamaassa joka toisaalta rajoittaa omia menoja ja tekemisiä
18 empä tiedä
21 En osaa sanoa
35 En osaa sanoa

12. Kommentteja Mahdollisuuksien talon päivätoiminnoista

- 2 Kahvilatoiminta = istuskelu & jutustelu helppoa. Leenan venytysjumppa n:o 1 raihnaselle mielelle ja keholle
27 hyvää terapiaa
28 Tiffany hyvä, enemmän tiedottamista
- 12 Runsaasti on
14 ihan hyviä juttuja
15 Päivätoiminta mielestäni jo nyt riittävän monipuolista
23 On monenlaista keskustelua, askareita, käsitöitä. Riippuu itsestä kuinka aktiivisesti käyttää!!
33 Paljon eri ryhmille, varaa valita mieleistä, halpaa, ilmaista. Hyvä ilmapiiri ja hyvät tilat
38 erilaisia kerhoja laidasta laitaan, jotta jokainen löytäisi omansa harrastuspiiriin.
35 Sopivia, kun oppii tuntemaan talon tavat ajan mukana.
- 22 Nykyisessä muodossa, remontin jälkeen, päiväruokailu häiritsee kohtuuttoman paljon talon muita kävijöitä. Ennen oli parempi. Pitäisi olla kahvittelurauha.
29 Kaipa ne toimii. Pitkäaikaissairaiden ja masentuneiden toiminta sekoittuminen yhteen hiukan häiritsee. Pitkäaikaiset sairaat ihmiset ovat kovaäänisiä ja ”tunkevat” joka paikkaan, koska eivät ymmärrä. Siis ei heidän vika, vaan tilojen. Rauhallinen keskustelu nurkka ois tärkeä
25 iltamenot useimmille tärkeitä
- 39 En osaa sanoa
55 Okey.
6 En ole valitettavasti jaksanut käyttää
21 En ole osallistunut
- 14 hlö ei laittanut mitään kirjallista kommenttia.

ATK –TOIMINTA

1. Onko ATK-laitteistoa mielestäsi riittävästi? ___ kyllä

___ ei

2. Millaista ATK-opetus mielestäsi on?
vää

___ erittäin hy-

___ hyvää
___ kohtalaista
___ huonoa
___ en käytä ko.
palvelua

3. Saatko ATK-opetusta tarvittaessa?

Peustelut:

Kyllä

1 Haluan opetella ATK:n käytön

Ei

2 Henkilökunta sidoksissa muualla, kukaan ei ole tarjoutunut opettamaan tai edes ehdottanut mahdollisuudesta

3 En tarvitse ohjausta, tarpeeksi kokemusta ATK-laitteista

4. ATK-huoneen työrauha on mielestäsi:

___ erittäin hyvä

___ hyvä
___ kohtalainen
___ huono
___ en käytä ko.
palvelua

Toiveita ATK-huoneen työrauhaan/toimintaan liittyen:

Erittäin hyvä

4 Tulostin ja pieni maksu tulostamisesta!!

Hyvä

3 Koneet saisivat olla paremmassa kunnossa

Huono

2 ”?Intimiteettisuoja?”

Ei vastausta

1 En osaa sanoa ko.

4 laitto kommenttia, 5 ei.

VERTAISTUKI

1. Tunnetko mahdollisuuksien talon vertaistoimintaa?

2. Vastaavatko vertaistoiminnat tarpeisiisi?

3. Saatko vertaistoiminnasta tietoa?

Kommentteja / ideoita koskien Mahdollisuuksien talon vertaistoimintaa

2 Enemmän infoa toiminnasta

3 Tiedotus saisi pelaa paremmin

1 Isossa ryhmässä ei voi mielestäni puhua kaikesta, mistä haluaisi, mikä vaikeaa.

6 Jatketaan ehdottomasti. Vertis on tosi hyvä yhteydenpitotapa erilaisissa elämän vaiheessa

5 kehittämisen arvoista toimintaa

4 esim. teemallisia tapaamisia

7 Toimintaa enemmän myös ilta-ajalle.

8 Tuntuu, että kaikki on yhden ihmisen varassa! Ei hyvä, vastuu pitää jakaa

RYHMÄT

3. Mielestäsi ryhmät palvelevat kuntoutumista:

Perustelut:

erittäin hyvin

1 mukava tavata ihmisiä ja puuhailla jotain itseä kiinnostavaa

9 Itse koen saavani apua siitä ryhmätoiminnasta, johon olen osallistunut.

2 Olen hyötynyt kaikella tapaa käynneistä. Mieltä on piristänyt ja sosiaaliset taidot kohonneet.

3 Auttaa kun on jokin jatkuva ryhmä/ryhmiä. Joihinkin voi käydä tutustumassa, että onko se sopiva itselle

27 Aina saa avun täältä (tukea)

28 Ryhmissä on saatavilla vertaistukea, sekä erilaista toimintaa. Totta kai on parempi olla toisten seurassa, kuin yksin kotona ongelmiseen.

33 Olen tyytyväinen ryhmään ja siitä saa kuntoutusta, koska siellä on erilaista toimintaa kuin kotona

38 Kotkan Mahdollisuuksien talon työntekijät ovat erittäin aktiivisia ja välittäviä, sitoutuneita asiakkaisiinsa, huolehtivat jopa omalla ajallansa asiakkaista, Ulla Hietasen vetämät ryhmät, muidenkin ryhmien kokeilemina, parhaita. **TODELLA VÄLITTÄVÄ IHMINEN, EI SÄÄSTELE ITSEÄÄN.**

31 Olen tyytyväinen

30 Näin on ollut ainakin minun kohdallani

4 Luova terapia viipty ja viipty... Kunto ennätti romahtaa!

26 Tarvitsen luovaa terapiaa & vertaistukea jaksakseni arkea ja työelämää. Sanattomassa elämässä normaalilla terapialla ei ole mahdollisuuksia toimia jos ei ole luovaa materiaalia mitä käsitellä

5 ryhmässä (ainakin omassa) on samaa sairautta potevia ihmisiä. Vertaistuki heiltä on erittäin tärkeää. Olen kokenut luovan terapian menetelmät mielenkiintoisiksi ja toimiviksi.

34 Ryhmissä toiminta on erilaista kuin mielen terveystoimistossa, joten kuntoutuminen saa uusia ulottuvuuksia. Erityisen hyvin omaa kuntoutumistani on edistänyt luovan toiminnan ryhmä.

37 Ryhmistä, varsinkin suljetuista ryhmistä, varsinkin luovan terapian ryhmistä on ollut äärimmäisen suuri apu ja olen saanut sitä kautta ystäviä.

8 Tapaa ryhmissä samanhenkisiä ihmisiä, voin luottamuksellisesti keskustella asioista, jotka painavat mieltäni, vaihtaa ajatuksia, saada uutta näkökulmaa, turvallisessa ympäristössä olla myös heikko ja sen jälkeen puhdistua ja vahvistua vähitellen.

7 Jotta kykenee avautumaan ja luottamaan, tarvitaan erilaisia kiinteitä ryhmiä. Erityisesti luova ryhmä edesauttaa terapiassa käsiteltävien tunteiden tunnistamista ja läpityöskentelyä.

13 Ollessani Valkealan sairaalassa omahoitajani ilmoitti minut ryhmään. En olisi itse jaksanut ottaa siinä vaiheessa kehenkään / mihinkään yhteyttä

25 Masentunut työtön ihminen ei kuulu ”ryhmään”, nämä auttavat ettei syrjäydy kokonaan

32 Sain tiedon Moniäänistä kokousryhmästä!

35 Ryhmään pääsin mukaan jo ed. ryhmän loputtua, ko. ryhmä on kohdennettu oman sairauteni mukaan

36 Omatoimisuus ja henkinen hyvinvointi on kohentunut, pelkotilat vähentyneet.

hyvin

6 ”pitää” lähteä johonkin (tekee hyvää mielelle) luova terapia on ollut todella hyväksi

46 Nämä ryhmässä käynnit antavat päiville sisältöä. On paikka mihin mennä.

21 Ryhmissä näkee muita ihmisiä, joilla samanlaista taustaa. On jotakin tekemistä päivällä, jos ei opiskele tai käy töissä
22 kun on ohjelmaa on ”pakko” lähteä kotonta liikkeelle
23 Tulee lähdettyä koto - kuuluu johonkin

10 Käymällä täällä ja mielenterveystoimistossa ehdotetaan minulle sopivia ryhmiä –hyvät selvät ajan tasalla olevat monisteet
49 Säännöllisyys, vaihteluvollisuus sitoutuminen ryhmään ja sopivan pitkä aika tapaamisessa

11 ryhmät tukevat kuntoutumista ja ohjaajat ovat mukavia
17 Olen invalidi. Viihdyn musiikin – viihteen parissa
20 Olen saanut tietoa kaikista ryhmistä joista olen kysellyt
24 Ryhmämme vetäjä on kertonut muista ryhmistä etukäteen, niin voimme halutessamme mennä mukaan uuteen ryhmään, Tieto muista ryhmistä on siis kulkenut erittäin hyvin.
43 pääsin masentuneiden vertaistukiryhmään minne aioinkin
44 Ryhmät täyttyvät usein ennen kuin tieto ehtii enimmän käyttäjäkunnan tietoon.
45 Olen saanut ryhmistä tietoa
48 Olen itse yhdessä ryhmässä.

kohtalaisesti

.15 Joissakin ryhmissä on hiukan klikkiytymistä eli hiljaisempi voi kokea ulkopuolisuutta, joissa-kin ryhmissä liikaa ”puhekoneita”
40 enemmänkin tekemistä usein sopeutumista; kokemukset vertaiskokemuksia useimmiten, tosin ikähaitariakin löytyy
16 Kunto on muutenkin hyvä
14 Olen vasta alussa, joten tähän kysymykseen on vaikea vastata. Mielelläni kuitenkin tulen 41 Ryhmä vasta aika alkutekijöissään; mutta jo suoritettut ”tehtävät” tuottaneet tunteja MTT:n kautta tietoa.

ei vastausta

12 Olen vasta aloittanut en osaa sanoa
39 En osaa vielä sanoa kun olen käyttänyt palveluja niin vähän (vajaan vuoden). Tilanteeni ei ole parantunut tänä aikana. Suurin syy on itsessäni, ei ohjaajissa.

4. Estävätkö kustannukset sinua osallistumista ryhmään?

Perustelut:

ei

18 En käy sellaisissa ryhmissä, joissa isot kustannukset. (Lähinnä ollut kutomassa itse leikatuista kuteista)
40 mahdollisuuksien mukaan voi osallistua, tarvikkeet edullisia
46 Pienellä rahamäärällä pärjää melko hyvin, mutta ihan kaikkea ei voi toteuttaa

19 Hinnat ovat halvat
26 Kakspyn toiminta on ilmaista tai kustannukset vedetty minimiin. Eivät ns. vedä välistä
37 Useimmat ryhmistä ilmaisia / kustannukset pieniä
48 On eläke jolla voi pieniä maksuja maksaa

21 Ryhmässä, jossa olin, ei ollut kustannuksia.
41 maksuttomia
47 Toiminta on ilmaista
49 Ei maksuja

3 Tulen asumaan kaupungissa mussalon sijaan. Sieltä ei ollut helppo lähteä ryhmiin aina. Ja siellä oli yksinäisempää
7 Yleensä matkakustannukset ainoita maksuja, nekin yhteiskuljetuksissa edullisia.
10 ilmaista kaikki, asun lähellä ei matkakustannuksia – kahvit ym. muut erittäin halpoja
17 Kuuluu olennaisena osana Toimintaan laitoksen.
24 kustannuksia ei ole muita kuin bensakulut, ja matka on lyhyt, joten bensaa ei mene paljon.
35 Ryhmä osallistuminen ei maksa ja matkakuluja ei synny
39 Palvelut ovat ilmaisia, matkakustannukset pieniä.

38 Tähän asti ryhmässä oleminen on ollut ilmaista, mikä on hyvin tärkeää esim. työttömälle, eläkkeellä olevalle, -jos olisi maksullista, eivät monet tarvitsevat voisi osallistua ryhmiin. Matkoja pienissä ryhmissä toisiin kaupunkeihin yksin ei huonovointinen pysty matkoja tekemään, matkoista voisi veloittaa pienen summan
45 Olen saanut keskustelia

5. Ideoita uusiksi ryhmätoiminnoiksi:

5 pariskuntaryhmät (toinen mielenterveyskuntoutuja, toinen ns. vaimo tai mies) tanssiterapia

9 Kaipaisin lisää ryhmiä, joissa käsitellään masennusta ja sen hoitoa.

13 Syömishäiriöisten ryhmä, persoonallisuushäiriöisten ryhmä

40 Tupakan vieroitusryhmä tai yleensä riippuvaisuuksista selviämisyhmä

42 Omien asioiden hoitamisyhmä

19 Toimintatorstai takaisin

39 Jotain toiminnallisia ryhmiä enemmän (keskustelukerhot, korttipelit)

21 Liikunnallisia ryhmiä enemmän.

22 yksilötoimintaa ja enemmän samojen asioiden kanssa kamppailevien yhteistoimintaa

25 Tanssiterapia

36 Tuoksu- ja hierontaryhmä, aromaterapia

10 jotain iloista piristykseen tai onnellisuutta lisäävää – positiivista elämän asennetta – terveyteen ja hyvinvointiin! – ilo ryhmä tai nauru.

26 Meillä on aika hyvin ryhmiä. Ehkä luova maalaus olisi kiva. Ns. Veda tekniikka

37 Veda-maalaus, joku laulu / äänenkäytönryhmä

7 lauluryhmiä, sosiodraamaryhmä

45 LP levyjen kuuntelu

16 Elokuvaryhmä

29 Kirjallisuus – runoryhmä

48 Vertaisuus ryhmä voisi jatkua

3 en osaa vielä sanoa

24 En ole perehtynyt vielä Mahdollisuuksien talon kaikkiin ryhmätoimintoihin, enkä siksi osaa sanoa minkälaisia uusia ideoita talo tarvitsisi.

35 Ei ole

6. Muita kommentteja ryhmätoiminnoista:

2 OK

16 Asiallisia

17 On ollut virkistävää – piristävää ja innokkaita ryhmätoimintaa. Mieli keventynyt.

18 Hienoa, että on paikkoja, missä voi käydä silloin kun voimat ovat heikot ja muut ovat suunnilleen samassa jamassa

20 On ollut kiva käydä

25 Niissä toiminnoissa, joissa olen käynyt -> Venyttely ja rentoutus ovat olleet minulle hyviä

26 Niitä on hyvin ja toimivat hyvin.

27 Ryhmät ovat ”tasa-arvoisia”, tapahtumia riittää mielestäni Kaikille.

30 en tulisi ilman niitä toimeen, tosi virkistävä paikka

35 Ryhmässä saanut olla oma itsensä ei tarvitse hävetä itkemistä ja tavallaan ”romahdusta, suurta masennusta”

7 Ryhmätoimintojen avulla tutustuu uusiin ihmisiin ja voi kehittyä ystävyysuhteita ja muuta vertaistoimintaa.

36 Tuttujen ryhmässä olevien tapaaminen ja sinällään kohentaa mielialaa ja auttaa jaksamaan eteenpäin

3 Käsityöpaja toiminut erittäin hyvin samoin jooga. Aloittelen NLP, Kristiina Nikkolan ryhmäpajalle jonossa jos sopii ryhmään mukaan.

4 Ullan luovuutta ollut ikävä. Leenan jumppa upeaa sielulle ja keholle.

- 5 toivoisin oman ryhmäni toimivan pidempään (10 x)
10 liikaa masennuksessa märehtimistä, kaikki toiminta tosi hyviä, ja hyvät eri ryhmille suunnatut, ammattitaitoisia vetäjiä paljon
13 Miten varmistetaan, että kaikki saisivat yhtäläillä äänensä kuuluville. Eli hyvin suulaiden ryhmäläisten puheajan rajoittamista
37 Lisää luovan terapian ryhmiä + pitempiaikaisia
38 Ryhmätoiminnat Kotkassa äärimmäisen tärkeitä, yhteiskunnassa paljon vähävaraisia ja syrjäytyneitä
- 39 En osaa sanoa
40 Hirveä halu vaikuttaa, jäitä hattuun
48 Yhden ryhmän kesto voisi olla korkeintaan 2 vuotta jos kerran viikossa kokoonnutaan

KAHVILA - toiminta

1. Kahvilan aukioloajat ovat mielestäsi sopivat?

Toiveita kahvilan aukiololle:

kyllä

- 4 Minulle sopii nykyiset ajat
6 Kahvilan on oltava auki klo 9.00-16.00.
8 Nämä hyvät ajat
12 Ei mainittavia toiveita. Kaikki hyvin.
19 Ne ovat sopivat

- 11 Voisi olla hyvä, jos kahvila olisi joskus avoinna viikonloppuisin
21 viikonlopun aukiolo olisi hyvä

- 17 Ehkä iltakahvilatoiminta?
22 voisi olla avoinna ehkä klo 18:aan

- 15 Ei ole
10 en osaa sanoa

Ei vastausta

- 2 myös iltaisin ja viikonloppuisin
5 Se on ollut auki joka kerta, kun olen käynyt siellä kangaspuiden tai askartelupöydän äärellä

2. Kahvilan tuotevalikoima on mielestäsi:

Toiveita tuotevalikoiman suhteen?

erittäin hyvä

- 4 Ei mitään
13 Kaikki sopii, pyydetessä saa omien toiveiden mukaisen leivän (esim.)
14 Keskiolut

hyvä

- 10 lakritsia
11 Olisi hyvä jos tarjolla olisi vähän enemmän jotain pikkusuolaista
22 jotain suolaista voileivän lisäksi, jotain marjapiirakkaa
23 Pasteijat pois, terveellisempiä enemmän, sooda, hiivapohjaiset, ei muro
24 Myyntiin voisi lisätä maito, leipä jne.

kohtalainen

- 2 hedelmät, pizza
3 pizza tai jokin muu ”mukaan” otettava pikaruoka
5 haudutetun teen pitäisi olla VAHVAA! Sitä voi laimentaa laihan teen ystävä. Tarjolla pitäisi olla perusteetä!

- 7 voileipiä, karjalanpiirakoita, lihapiirakoita, pasteijoita
16 leivonnaisia
18 tietysti saisi olla enemmän valikoimaa että yleisöä tulisi enemmän

huono

- 1 Tuore sämpylä, pulla

ei vastausta

12 Ihan OK. Ei kannata hamstrata liikaa.

3. Kahvilan palvelu on mielestäsi:

4. Ruokailun toimivuus on mielestäsi

Kehittämisisideoita ruokailuun:

erittäin hyvä

8 Joskus jälkiruoka?

hyvä

9 en osaa sanoa

19 Ei ole

20 Toimii mielestäni hyvin.

Kohtalainen

2 vapaus valita ei pakkoruokailua

10 Salaattia voisi tehdä eri kippoihin esim. yksi missä on mukana sipulia ja salaatin kastiketta ja sitten toiseen perussalaattia. Salaatteja voisi olla joskus erilaisia. Juuressosekeittoa, kaalikääryleitä

15 reseptikansion pito?

21 ilmoittautuminen päivän ruokailuun voisi olla myöhempi kuin klo 9 esim. klo 9.30, että aamulakin kerkeisi ilmoittautua

en käytä ko. palvelua

Voisi käydä syömässä ilman ennakoilmoittautumista ja osallistumista valmistukseen esim. maksamalla enemmän

ei vastausta

18 en osaa sanoa, kun en käytä palvelua